

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček, rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire; Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti: 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

SCOVENECC

Drzen napad malih enot Kr. mornarice na Malto

Vojno poročilo štev. 419

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil objavlja:

V noči na 28. julij so naša letala znova bombardirala pomorsko oporišče La Valletta (Malta).

Severna Afrika: Na bojišču pri Tobruku je sovražnik skušal izvesti nove napade proti našim postojankam. Bil pa je hitro ustavljen in prisiljen, da se je umaknil.

Na bojišču pri Sollumu delovanje topništva.

Sovražna letala so znova priletela nad Bengazi.

Vzhodna Afrika: Delovanje obojestranskega topništva v odseku pri Uolkefitu.

Angleška letala so bombardirala Gondar.

Rim, 28. julija. Ip. Med letalskimi boji, ki so se razvili v preteklem tednu v severni Afriki in nad Sredozemskim morjem, je italijansko letalstvo sestrelilo 28 sovražnih letal in v bombnih letal. V istem času so italijanske izgube znašale devet letal.

Na bojišču, 28. julija. Ip. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča, da so lahke italijanske enote, ki so v noči na 26. julij izvedle napad na

Malto, pri svojem povratku naleteli na sovražno skupino, ki je bila sestavljena iz lahkih ladij. Italijanska letala so se udeležila spopada. Torpedo s hitre italijanske izvidnice je zadel sovražni rusilec, ki se je takoj nato nagnil. Dve italijanski hitri izvidnici se nista vrnila.

Posebno vojno poročilo štev. 417 od 26. julija

To noč je skupina napadalnih čolnov Kraljeve Mornarice s pogumom, ki mu ni primere, vdrla v nadvse utrjeno pomorsko oporišče na Malti. — Majhne ladje, ki so jih pripeljale v neposredno bližino luke, so sporočile, da je prodor skozi vhod v luko popolnoma uspel kljub hudemu navzkrižnemu ognju sovražnega topništva in strojnici, do katerega je prišlo sprito alarma, ki je nastal, ko je neki zaromet slučajno odkril čoln. Čolni so bili zaman obstreljevani. V luki je bilo kmalu nato opaziti 8 ogromnih eksplozij, sprito katerih so šinili v zrak veliki plameni. Na ta način je bil podan neovržen dokaz, da je bil drzno tvegani prodor v veliko sovražno oporišče docela uspešen, za kar gre zasluga neustrašeni veri italijanskih mornarjev.

Vojno poročilo štev. 418

V letalskih spopadih v ozračju nad Malto so bila včeraj sestreljena 4 sovražna letala. Dva naša letala se nista vrnila. Eden izmed pilotov se je rešil. V noči na 27. je bilo pomorsko oporišče v La Valetti znova bombardirano.

V Severni Afriki se je na odseku pri Tobruku izjavila poskušeni sovražni napad. Ena angleška ladja, ki je bila zasidrana v luki, je bila ponovno zadeta od granat nemškega topništva. Na bojišču pri Sollumu ni bilo nobenih posebnih dogodkov.

V noči na 26. so angleška letala napadla Bengazi.

V Vzhodni Afriki je sovražnik znova skušal prisiliti k predaji posadko v Uolkefitu, ki je oblega že sto dni. Naše čete so odgovorile z orožjem in drznim izpadom.

V bližini Trapania je neko angleško letalo metalo iz zelo velike višine rušilne bombe in zažigalne ploščice. Nastali so požari, ki pa so bili takoj omejeni.

Rim, 28. julija. Ip. Angleška admiralteta objavlja številke in obvestila o izgubah, ki jih je italijanska Mornarica prizadejala Angležem pri napadu na Malto. Agencija Stefani lahko izjavi, da poročila angleške admiraltete ne odgovarjajo nikakoli stvarnosti in v najkrajšem času bodo italijanske vojne oblasti objavile podrobnosti o tem napadu.

Od srditega napada proti angleškim četam do vpada na pomorsko oporišče Malte

Zračni in pomorski spopadi, ki so se v le-teh dneh pripetili na Sredozemskem morju, dajo točno sliko vojne sile, ki jo je Fašistična Italija dosegla v poslednjih letih. Angleži niso nikdar prikrivali pomena Sredozemskega morja v celotni sliki te vojne. Sredozemsko morje tvori za Veliko Britanijo glavno morje, ki bi jo imelo zvezati z osrednjim jedrom njenega imperialnega sistema. Zato je Anglija tudi skoncentrirala v Sredozemskem morju večji del svojega ladjevja v publi nadi, da bi tako lahko obrezala uspešne pokrete italijanskega brodarstva ter mu prav občutljivo načrnila vojno učinkovitost. Zgubiti Sredozemsko morje pomenja za Anglijo, ne imeti več možnosti, da z velikim prihrankom časa in vojnih ladij občuje z življenjskimi središči svojega cesarstva.

Velika Britanija je znala dobro računati, ker jo vodi mednarodno judovstvo, to se pravi, ves živeči kupčijski duh na svetu. Toda v svojih raznih računih, je Anglija daleč podcenjevala napadalne možnosti italijanske mornarice in fašističnega letalstva. Danes se angleški račun sploh ne ujema več iz enostavnega razloga, da ona italijanska mornarica, ki je imela biti uničena ali razbita že po nekaj mesecih z britanskimi pomorskimi operacijami v Sredozemskem morju, še deluje z vso jajčjo učinkovitostjo in z vso plodnejšimi uspehi. Tej mornarici je treba dodati še zračno orožje, ki ga je skrajno pojačal stvaritelj fašistične revolucije, in ki se danes sigurno, veličastno in s strahovitimi napadi pojavlja nad sovražnikovimi oporišči in ladjami. Mogoče brodarstvo njeg. britanskega veličanstva se je še vselej, kadar je poskušalo po vsej sili prodirati v naše morje, moralo bridko kesati, pustivši mnogo svoje nosilnosti na morskem dnu. Nikdar se britanska mornarica ne sme spuščati ne kaznovana v spremljevanje konvojov po Sredozemskem morju. Poslednji poskus je stal zelo drago britansko vojno in trgovsko mornarico.

Med ponedeljkom in torkom sta angleška morska in trgovska mornarica pretrpeli prav trde udarce, ki so povzročili londonski gospodi črn dan. Saj so videli z očmi svoje vroče fantazije v raznih orožjih Italije le otročja sredstva, ki se lahko puščajo v nemar. Toda sredstva vojne mornarice in sredstva letalstva Fašistične Italije bijejo hudo trdno po sovražniku, ki je enako strahopeten kakor predrzen. Sen gospodarstva nad Sredozemskim morjem se je za vselej zblinil z obzorja upornih britanskih želja za nadmočjo. Fašistično letalstvo in vojna mornarica delujeta v čudoviti skladnosti in s čisto točno vzporednostjo. Temu medsebojnemu soglasju dveh najbolj učinkovitih orožij na operativnem polju, ki je na njih Italija danes zelo ponosna, dolgujemo uspeh, da mogočna vojna mornarica njegovega britanskega veličanstva leži skrita in poškodovana po sredozemskih pristaniščih; kadar je pa, redkokrat, tvegala nevarne prevoze, je vselej doživljala take izgube, da se je znatno zmanjšala njena bojna in plovna sposobnost. Sredozemsko morje danes neoporečno obvladujeta in nadzorujeta oba silna orožja, ki jih je znal Duce dati italijanskemu narodu. Ni več oddaljen dan, ko bo Sredozemsko morje resnično svobodno za plovbo brez vplivov ali nasilstev tujih mornaric.

Spet se je podvig brez primerne pogumnosti pridružil slavnim junaštvom naše vojne mornarice. Glavno poveljstvo Italijanskih oboroženih sil javlja v izrednem poročilu od 26. julija, da je skupina napadalnih enot Kraljevske italijanske mornarice prodrla v sila utrjeno pomorsko oporišče na Malti s hrabrostjo brez primere in s prav vidnimi učinki.

Sovražnik nikakor ni pričakoval ta vdor v pomorsko oporišče na Malti. Bil je presečen in zbežan, ker je ta podvig pokazal vsemu svetu, da italijanski pomorščaki v ostrem duhu neustrašenih vojakov, ki jih odlikuje in z njihovim lastnim preziranjem nevarnosti tvegajo opasnosti, ki jih drugi niti ne bi mislili poskusiti.

Italijanski pomorščaki so danes na vi-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Boji na vzhodu:

Bitka pri Smolensku se bliža uspešnemu zaključku

Berlin, 28. julija. Ip. Uradna nemška agencija javlja, da so oddelki nemške pehote v okolici Smolenska dne 26. julija uničili 12 protitankovskih topov in 5 težkih tankov. Dne 26. julija zjutraj je nemška pehota stotinja pri Smolensku obkolila boljševiške oddelke, jih zajela in pri tem zaplenila ogromno vojnih sredstev. V tem bojnem plenu je bilo poleg 12 protitankovskih topov še mnogo streliva. Ko so nemški vojaki strli odpor boljševiških sil, so se nenadoma z vzhoda vasi, kjer se je bila bitka, prikazali sovjetski tanki. Poveljnik stotnije se ni dal presenetiti in je takoj dal ukaz, da je treba iti nad sovražnika in jih obstreljevati s protitankovskimi topovi, ki so jih pravkar ujeli. Nemški vojaki so se brž seznanili z delovanjem zaplenjenega orožja in ga obrnili proti tankom. Z natančnimi zadetki so nemški vojak uničili težke sovjetske tanke, od katerih so nekateri imeli 52 ton. Dva tanka sta se morala takoj ustaviti, tretji pa je zaradi zadetkov zgorel. Nadaljnja dva tanka sta bila pogodena in sta utrpela težko škodo.

Berlin, 28. julija. Ip. Med akcijo v smeri proti Leningradu so nemške oklepne enote razbile sovjetske oklepne oddelke, ki so poskušali patrolirati na bojni črti. Med drugim so ujeli tudi nekega kapitana, ki je bil pred vojno inženir v neki ruski orožarni in ki je pokazal svoje veliko veselje in srečo, da so ga Nemci ujeli, ker si bo tako lahko rešil življenje. Ta mož je podal izjave, v katerih je rekel, da se boljševiški vojaki in častniki bore le pod pritiskom in pod grožnjo političnih komisarjev in so zato ti vojaki vselej veseli, da morejo najti takšno priliko, da se puste ujeti od nemške vojske. Obenem je obžaloval, da je njegova žena s tremi otroki ostala v Rusiji in se zanje boji, ker jih utegnejo sovjetske oblasti krvavo preganjati.

Berlin, 28. julija. Ip. Nemška poročevalska agencija poroča, da so pri nekem ujetem sovjetskem divizijskem poveljniku našli vojni dnevnik, ki vsebuje zanimive podatke. Sovjetski general je poveljeval motoriziranemu oddelku in sicer so ga 26. julija Nemci ujeli na odseku pri Leningradu. En izmed sporočil pravi:

»Popolnoma zaupno! Stvar, ki se tiče vojskega položaja dne 25. julija na tem odseku bojišča.«

V dnevniku stoji med drugim: »Nemci nas imajo v kleščah. Njihovo topništvo sistematično ruši naše postojanke in mi se moramo zaradi tega ognja umikati. Eden naših bataljonov, ki je bil zaposlen v utrjevalnih delih, je bil do zadnjega moža uničen. O polku Niginov manjkajo že več dni sleherni poročila. Na vsem bojišču ne deluje prav nobena telefonska zveza. Povrh tega nam primanjkuje tankov in zato ni mogoče misliti na nič drugega, kakor na umik. Tanki, ki so bili dani na razpolago oklepnim oddelkom, niso zadostovali. Zaradi tega sem poslal včeraj zjutraj oddelek oklepnih voz v smeri proti Volosovu, toda zdi se, da je izgubil potrebno orientacijo. Namesto, da bi se usmerili proti jugozahodu, so se člani tega oddelka obrnili proti vzhodu in že po desetih kilometrih zagazili na močvirna tla, kjer so vsi vozovi obšli.«

Helsinki, 28. julija. Ip. Po poročilih, ki prihajajo z bojišča, pravijo da nemške motorizirane enote obkoljujejo Leningrad ter se pomikajo proti južni obali Ladoškega jezera ter so prerezale najvažnejše železniške zveze med Moskvjo in Vologodom. Na ta način so onemogočili vsi poskusi ruskih čet, da bi se mogle prebiti do Leningrada prej, preden bodo do tja pridrele nemške čete.

Bukarešta, 28. julija. Ip. Rumunsko letalstvo je skupaj z nemškim letalstvom napadlo prevozne enote sovjetske vojske, ki se je umikala od izliva Dnjestra proti vzhodu. Prav tako so letala napadla in potopila več sovjetskih tovornih ladij, ki so bile na ustju Dnjestra zasidrane in so imele na krovu sovjetske vojske

Boji na vzhodni strani Stalinove črte

Berlin, 28. julija. Ip. Boji na vzhodnem bojišču se razvijajo na vsej črti uspešno. Sovjetski poskusi, da bi okrepili svojo fronto in zavrnili nemško ofenzivo, so se izkazali za neizvedljive in boji

se odslej razvijajo na vzhodu od Stalinove črte. To pomeni, da je v globino 300 km bilo uničenih več velikih enot boljševiške armade. Zadnji važni uspehi nemških čet so bili doseženi pri Vjazni in Mogilevu, pri jezeru Ladoga in na južnem odseku, kjer so nemške motorizirane kolone prebile sovjetske črte in sedaj za hrbtom groze sovražnim silam. Letalstvo povsod neprestano napada sovražne oddelke.

Nemško vojno poročilo

Hitlerjev glavni stan, 28. julija. Ip. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Bitka pri Smolensku se bliža svojemu uspešnemu zaključku. Vsi poskusi, da bi se preprečilo uničenje obkoljenih sovjetskih vojska, so bili preprečeni.

V Ukrajini prodirajo zavezniške čete kljub najtežjim prometnim razmeram za umikajočim se sovražnikom neovirano naprej.

Na finski bojišču so nemške in finske čete vključ žilavemu sovražnemu odporu zavzele novo ozemlje.

Kot povračilo na ponovne napade angleških bojnih letal na stanovanjske predele nemških mest je nemško letalstvo ponoči bombardiralo angleško prestolnico. Zahodno od Temzinega kolena so nastali močni požari.

Bojna letala so pri Faroerskih otokih potopila večjo tovorno ladjo in močno poškodovala trgovski parnik. Pred škotskim vzhodnim obrežjem je torpedo z letala zadel veliko trgovsko ladjo.

Sovražnik ni niti podnevi niti ponoči priletel nad nemško državno ozemlje.

Ameriške intrige v Moskvi

Stockholm, 28. julija. mg. Stiki med Sovjetsko Rusijo in Ameriko postajajo vedno bolj občutni in sodelovanje med obema državama je vsak dan večje. Včeraj je v Moskvi Stalin sprejel ameriškega veleposlanika Steinhardta in je imel z njim dolg razgovor. Pri razgovoru je bil navzoč tudi Molotov.

V soboto pa je prišla v Washington sovjetska vojaška delegacija iz Anglije, da bi se pogajala s Sumner Wellesom in načelnikom ameriškega generalnega štaba generalom Marshallom.

Iz Londona prihajajo poročila, da bo sovjetski veleposlanik v Londonu Majski prav kmalu podpisal pogodbo z bivšo poljsko vlado. S to pogodbo bo sovjetska Rusija odstopila Poljski vse tisto ozemlje, ki ga je rdeča vojska zasedla v septembru l. 1939. Z isto pogodbo bo sovjetska vlada poročevala Poljski nedotakljivost tistih meja, ki jih bodo zarisali Churchill, Majski in general Sikorski.

Kakor pa je znano, je po razpadu Jugoslavije sovjetska vlada hitro prekinila diplomatske zveze z Belgijo, Norveško in Jugoslavijo. Toda sovjetski veleposlanik v Londonu Majski se sedaj pogaja z bivšo norveško vlado o tem, kako naj se obnovijo diplomatske zveze med sovjetsko in norveško vlado. V soboto je norveška kolonija v Londonu priredila velik banket na čast ruski koloniji, da bi se tako proslavila obnovitev diplomatskih stikov med obema vladama.

Letalski boji na zahodu

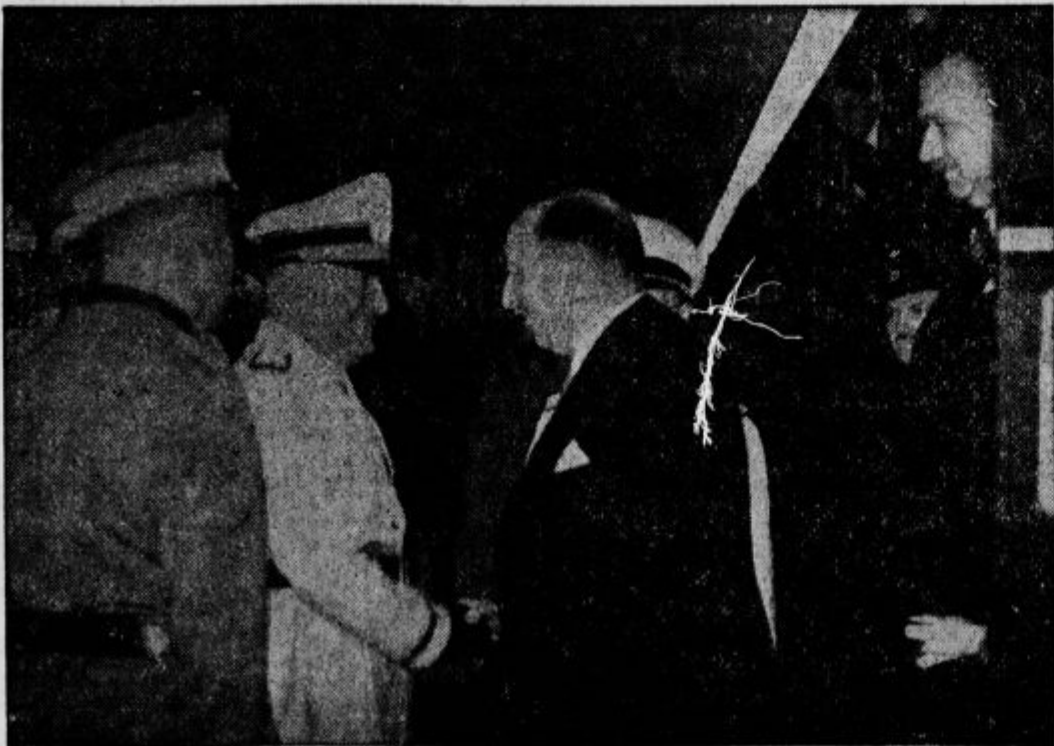
Rim, 28. julija. Ip. Uradno poročilo angleškega letalskega ministrstva objavlja, da so nemška letala ponoči izvedla hud napad na angleško prestolnico. Angleško uradno poročilo priznava, da je škoda zaradi eksplozij in požarov pomembna.

Berlin, 28. julija. mg. Poročevalce propagandnega oddelka na zahodnem bojišču poroča, da je bila v noči na soboto sestreljena nad Nemčijo tako imenovana sletišča trdnjav. Tedaj je nad Nemčijo priletela majhna skupina angleških bombnikov. Streljanje protiletalskega topništva je bilo tako hitro in tako točno, da angleški bombniki niso

imeli časa spustiti nobene bombe. Ogromno letalo, ki je bilo zadeto v polno, se je zrušilo v plamenih.

Tako je protiletalsko topništvo še enkrat dokazalo svojo moč, ko je zadelo prošluto sletišče trdnjav, ki so s svojimi poleti v stratosferskih višinah določene predvsem za to, da bi širile propagando in zaupanje med angleškimi lahkoverneži.

London, 28. julija. Ip. Letalsko ministrstvo objavlja, da je po 32 mirnih nočeh ponoči bil London zopet hudo napaden. Bilo je mnogo smrtnih žrtv in je škoda velika.

Rim: Duce je sprejel naš kolodvoru bolgarska ministra.

Obkoljevanje Petrograda

Letala dovažajo živež in potrebščine, zvezo z ostalo Rusijo pa ohranja radijska postaja

Stockholm, 28. julija. mg. Danes zjutraj je neki dnevnik v Stockholmu objavil novico, da je Petrograd že padel. Ta novica je sicer preuranjena, vendar pa dokazuje, kako težak je položaj bivše ruske prestolnice.

Slika o položaju v Petrogradu pa podajajo izredne odredbe, ki jih je moral objaviti vojaški poveljnik mesta. Ker letala stalno bombardirajo Petrograd, je mesto brez pitne vode in petrograjska radijska postaja stalno opozarja prebivalce, da naj ne pijejo vode, ki bi ne bila prekuhana. Po mestu ulicah v Petrogradu dele zastoni sterilizirano vodo, vendar pa je delitev vode racinirana in vsaka oseba dobi komaj pol litra vode na dan. Vse prometne zveze s Petrogradom so presekane in lahko se reče, da je Petrograd že oblegan.

Radijski napovedovalec v Petrogradu je tudi napovedal, da bo živež v mesto dovažalo letalstvo. Prav tako je med Petrogradom in ostalo Rusijo možna zveza samo še po radiu. V Petrogradu se ponoči izvaja stroga zatajnost in nikdo ne sme biti na ulici od 10. ure zvečer do pete ure zjutraj. Radijska postaja stalno poziva prebivalstvo naj ostane mirno, zlasti med bombardiranjem. Izredno stroge kazni so določene za kršilce predpisov o zatajnosti. Pomanjkanje živeža v Petrogradu je ogromno in radijski napovedovalec je objavil, da bo kaznovan s smrtjo tisti, ki bi ubil psa, ki je v vojaški službi. Rdeča vojska ima namreč zelo veliko število psov in jih uporablja ali za obveščevalno službo ali pa v boju proti sovražnim padalcem. Toda v zadnjih dneh so psi začeli hitro izginjati, klalo je pa pse prebivalstvo Petrograda, da si uteši lakoto. Sovjetske radijske postaje so tudi objavile, da je v nekaterih krajih Rusije izbruhnila kuga, in sicer predvsem v Astrahanu, in da je kuga že dosegla mesto Stalingrad ob Volgi.

Kolikor se je moglo izvesti s finskega bojišča, se obkoljevanje Petrograda izvaja v dveh smereh. Prva smer gre s severa naravnost proti Petrovskemu, druga pa na jugu proti Olonecu in Lodonejemu polju. Mimo Lodonejega polja teče reka Zvir, ki veže jezeri Onega in Ladoga. Od tod naprej je tudi zveza s Stalinovim kanalom in pristaniščem v Murmansk. Finske čete, ki so zasedle Salmi ob jezeru Ladoga, so isti dan nadaljevale s svojim prodorom proti Vitlu in Anosu in so že prekorčile bivšo finko-rusko mejo. V pokrajini Repola so finske čete zasedle vas Koropi, ki je bila skoraj popolnoma neposkočena in so boljševiki pred umikom razdrli samo dve hiši. Pač pa so rdeče čete odvedle s seboj vso živino in celo

perutnino. V vasi so finske čete našle ameriški vlačilec in napravo za izdelavo masla, oboje last vaškega kolhoza.

Helsinki, 28. julija. Ip. Obkoljevanje Petrograda po finskih četah se razvija odlično. Poročajo, da so hitri oddelki, ki so krenili iz Salmija na severovzhodnem bregu jezera Ladoga, prodrli v dveh kolonah do reke Zvir, ki je zelo važna reka v sestavi Stalinovega preliva. V zadnjih 24 urah se je delovanje sovjetskega letalstva zelo omejilo. Deset sovjetskih bombnikov je priletelo nad Kolko in Porvo, toda bombe niso napravile nobene škode civilnemu prebivalstvu in stanovanjskim hišam.

Stockholm, 28. julija. Ip. Izvedelo se je, da so nemška letala večeraj ponoči izvedla 12 letalskih napadov na Petrograd in povzročila v mestu ogromno škodo. Vse prometne zveze med Petrogradom in Moskvo so popolnoma prekinjene.

Iz finske prestolnice prihajajo poročila, da vladna sila zmešajava v zaledju ruskih čet. Moskovska radijska postaja objavlja opozorila prebivalstvu, ki pa si med seboj nasprotujejo. V južni Rusiji so se poleg kuge začele širiti še druge nalezljive bolezni. Sovjetska vlada je ukrenila sicer celo vrsto odredb, toda število zdravnikov je premajhno.

Petrograd je poln beguncev iz ostalih obmejnih ruskih pokrajin. Policijska uprava v Petrogradu je izdala celo vrsto drakonskih ukrepov, da bi ohranila red v mestu.

Sovjetska vlada odklonila bolgarski protest

Sofija, 28. julija. Ip. Moskovska radijska postaja je objavila danes zjutraj, da je sovjetska vlada odklonila bolgarski protest zaradi bombardiranja mest Balčik, Dobrič, Urse, Plevelj in Lovce. V Sofiji so to stališče sovjetske vlade živahno komentirali.

Sovjetski diplomati se ne marajo vrniti v Rusijo

Carigrad, 28. julija. Ip. Skupina sovjetskih diplomatov, ki se skozi Turčijo vrača iz Evrope domov, ni hotela nadaljevati poti v Rusijo. Turška vlada je dovolila sovjetskim diplomatom, ki se ne marajo vrniti domov, da lahko ostanejo v Turčiji do konca vojne.

Romuni slave zmage v Besarabiji

Tudi po zavzetju Besarabije in Bukovine se mislijo Romuni bojevati dalje

Rim, 28. julija. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča z besarabske fronte: Ta fronta se lahko sedaj imenuje ukrajinska fronta. Osvobodjeni romunski pokrajini. Besarabija in Bukovina, sta bili vrnjeni Romuniji. Besarabija s 44 milijoni kvadratnih km površine in s 3 milijoni prebivalstva, toliko jih je bilo najmanj pred letom, je popolnoma osvobodjena. Treba je bilo osvoboditi še kak kosček južne pokrajine, kar se je sedaj tudi že zgodilo. Pričakovati je bilo, da bodo očistevalne operacije zaradi sovražnikovih enot, ki so dajale krajevni odpor, končane, da bp dana prilika za objavo uradnega nemško-romunskega generalnega stana o popolni osvoboditvi Besarabije.

Uradno poročilo št. 6 preteklo noč je sedaj odmeval mesec dni trajajočih operacij, ko so zavezniške sile vdrle v Besarabijo in uničile sovjetske armade, ki so tako izgubile eno najvažnejših pozicij v tej vojni. Danes romunska zastava vihra po vsej pokrajini. Ko je bila objavljena osvoboditev Besarabije, so zvonovi po vseh romunskih cerkvah razširili vest o zmagi. Zavezniške sile so sedaj že globoko v sovjetskem ozemlju. Zavzetje Besarabije pa ne pomenja za Romune še konca

vojne. Oni niso prišli za orožje le, da bi uresničili svoje stare, velike narodne ideale, Besarabijo in Bukovino, marveč da sodelujejo še naprej pri zmagi civilizacije in končnem uničenju boljševiške nevarnosti.

Nemško-romunske zavezniške sile so dospele do Balta, kar je do 100 km v globino sovjetskega ozemlja in so zavzele bivšo prestolnico moldavske socialistične republike. Po drugem poročilu, se napredovanje nadaljuje in skušajo zavezniške sile zadati še drugi, najhujši udarec sovjetskim armadam. Akcije, ki so sedaj v razvoju, jasno kažejo, da so vse te operacije v napadalnem, zavezniškem, nemško-romunskem načrtu bile že v naprej določene, ne da se požejo končno za vselej sovjetske čete od Pruta in Dnjestrja, marveč tudi, da se nadaljuje čez Dnjestr in Prut protiboljševiški pohod. V Besarabiji je bilo eno najvažnejših oporišč sovjetske vojske. Sedaj je mogoče razumeti vzrok, zakaj so zavezniške sile začele takoj z najhujšimi napadi na tem frontnem odseku. Ti napadi so neposredno povzročili zlom utrjenosti sovjetske fronte in praktično preprečili zbiranje rdečih sovjetskih armad.

Japonske čete v Kambodži

Saigon, 28. julija. Ip. Semkaj so prispele poluradne nepotrjene novice, da so se japonske čete v soboto izkrcale v nekem pristanišču Kambodže. Tudi Kambodža je francoska kolonija pri Indokini na Daljnem Vzhodu.

Newyork, 26. julija. Ip. Predsednik Roosevelt je na včerajšnji tiskovni konferenci napovedal vrsto protiuštev, ki jih bo ameriška vlada izdala proti Japonski zaradi njenega spoznanja s francosko vlado za zasedbo vseh letalskih in mornariških oporišč v francoski Indokini.

Tokio, 28. julija. Ip. Agencija Domei poroča iz Batavije, da je tamkajšnje časopisje zelo v skrbeh zaradi razvoja mednarodnega položaja in

se boji, da bi mogla holandska Indija biti zapletena v te dogodke.

Rooseveltovi posveti z voditeljem ameriške vojne industrije

Washington, 28. julija. Ip. Ameriški tisk objavlja, da je imel Roosevelt nov razgovor z židom Baruchom, ki je zastopnik največjih kapitalističnih skupin, ki so se interesirale v vojni industriji. Listi pišejo, da so se stiki med Rooseveltom in Baruchom v zadnjih dneh zelo poglabili. Baruch je postal glavni Rooseveltov svetovalec v vprašanjih, ki se tičejo oborožitve.

Angleško letalo sestreljeno nad Turčijo

Sofija, 28. julija. Ip. Bolgarski listi objavljajo iz Ankare novico, da je turško protiletalsko topništvo sestrelilo angleško vojaško letalo, ko je letelo nad turškim ozemljem. Nekaj članov posadke se je ubilo, tisti pa, ki so pristali živi, so izjavili, da je bilo letalo na izvidniškem poletu.

Ladja, ki pri krstu ni marala šampanjca

V nemškem vojnem pristanišču Kiel so pred več leti spuščali v morje novo nemško križarko. Na pristanišču so bili že zbrani vsi vojaški in civilni dostojanstveniki. Postavljena je bila tudi četa mornarjev s svojo godbo, ki je ob prihodu prejšnjega nemškega državnega poglavarja, starega maršala von Hindenburga, zaglajala državno himno. Ladjo je namreč hotel krstiti sam Hindenburg. Ko se je Hindenburg s svojim spremstvom blizu ladji in hotel prijeti steklenico šampanjca in jo razbiti ob steni nove nemške križarke, se je nova nemška vojna ladja že pričela pomikati in je pred očmi maršala von Hindenburga zdrčala v morje. Vsi navzoči so zaradi te tehnične napake obstrmeli. Dobra razpoloženja ni izgubil samo stari maršal, ki je za ladjo, ki ni marala biti krščena s šampanjcem, samo vzklilnil s svojim nizkim basom: »Abstinent«. In je na ta način rešil položaj.

Upravni svet pokrajinske delavske zveze

Visoki Komisariat Ljubljanske pokrajine sporoča:

Z ozirom na člen 3. uredb, št. 61, ki je bila objavljena v Uradnem listu št. 55 od 9. julija je bil upravni svet Pokrajinske delavske zveze takole sestavljen:

1. Mlinar Ivan, predsednik Strokovne komisije; 2. Ogrin Leopold, predsednik kovinskih delavcev; 3. Svetek Franc, predsednik glavne strokovne komisije; 4. Dermastija Jakob, predsednik zveze lesnih delavcev in sorodnih strok; 5. Högl Jožef, predsednik rudarjev bivše Jugoslavije; 6. Camernik Ivan, predsednik zveze monopolskih delavcev; 7. Vašl Alojzij, predsednik zveze brivcev; 8. Zumer Fortunat, predsednik Strokovne zveze bivše Jugoslavije; 9. Nadličnik Jožefa, predsednica zveze služkinj; 10. dr. Jože Bohinjec, predsednik Narodne strokovne zveze; 11. Jonke Jožef, predsednik Zveze združenih delavcev; 12. Dežman Leopold, predsednik strokovnega društva uslužbencev cestne železnice; 13. Kralj Franc, predsednik stavbinih delavcev; 14. Petrič Franciška, predsednica hišnih pomočnic; 15. Stefančič Franc, predsednik strokovnega društva tramvajskih uslužbencev; 16. Jaklin Ivan, predsednik društva dimnikarskih pomočnikov; 17. Ivan Jane, predsednik društva šoferjev »Volan«; 18. Erjavce Lojze, predsednik društva tiskarskih delavcev; 19. Jeran Franc, predsednik Društva faktorjev; 20. Tovornik Ivan, predsednik Zveze javnih uslužbencev; 21. Toni Peter, predsednik strojniki in kurjačev; 22. Hartman Lojze, predsednik Društva slovenskih nameštencev; 23. Čišnovar Alojzij, predsednik Društva združenih zasebnih nameštencev Slovenije; 24. Zemljič Joško, predsednik Društva zasebnih nameštencev; 25. Resman Jožef, predsednik Društva uradnikov združenih papirnic; 26. Rupnik Franc, predsednik Društva zasebnih in avtonomnih nameštencev; 27. Pogačar Rudolf, predsednik društva industrijskih delavcev; 28. Hočevar Anton, magister phar., predsednik društva lekarnarskih uslužbencev; 29. Markelj Ivan, predsednik društva tehnikov; 30. Göderer Jožef, predsednik društva zasebnih kmetijskih nameštencev; 31. Illich Franc, predsednik industrijskih delavcev; 32. Golmajer Ciril, predsednik društva bančnih in zavarovalnih uradnikov; 33. Gašparič Ignacij, predsednik društva uradnikov železničarskih združenj; 34. Bernard Filip, predsednik godbenikov; 35. Šitar Lojze, predsednik trgovskih pomočnikov; 36. Fabjan Metod, predsednik kreditnih in industrijskih zavodov; 37. inž. Zajec Alojzij, predsednik občinskih uslužbencev; 38. Svetek Franc, predsednik občinskih delavcev.

Zastopniki osrednjega društva oblačilnih delavcev ter uslužbencev socialno zavarovalnih zavodov bodo pozneje imenovani.

Prijave in sporočila za vodenje registra prebivalstva

Z naredbo, ki bo pravkar objavljena, je bila odredena uvedba registra prebivalstva v vseh občinah pokrajine.

V nadaljnjem so naštete dolžnosti državljanov, da bi se omogočilo pravilno vodenje tega registra:

1. Spremembe stalnega bivališča

Kdor koli se priseli v občino iz druge občine te pokrajine ali iz druge pokrajine Kraljevine ali

iz inozemstva, z namenom da se tam stalno naseli, mora to prijaviti občinskemu anagrafičnemu (prijavnemu) uradu najpozneje v 10 dneh po preselitvi.

Prav tako se mora odjaviti pred svojim odhodom pri istem uradu, kdor se izseli v drugo občino te pokrajine ali v drugo pokrajino Kraljevine ali v inozemstvo z namenom, da se tam stalno naseli.

Enake prijave morajo vložiti družinski poglavarji za člane svoje družine in poglavarji zajednic za osebe in stalne člane zajednice.

2. Spremembe v sestavi družine ali zajednice

Vsak poglavar družine ali zajednice mora v 10 dneh prijaviti občinskemu anagrafičnemu (prijavnemu) uradu vsako spremembo v številu članstva družine odnosno v številu stalnih članov zajednice, če te spremembe niso posledica porok, rojstev ali smrti.

Enake prijave, kakor družinski poglavarji (na isti način in v istih rokih kakor ti), morajo napraviti tudi uprave, uradi in javne ustanove (civilne in vojaške), tudi take z avtonomno ureditvijo, ter javne in privatne ustanove, ki so podvržene državnemu skrbstvu, nadzorstvu in pregledu, čijih vzdrževanje podpira država s trajnimi prispevki, kolikor se tičejo spremembe stalnega bivališča njihovih nameštencev.

3. Spremembe stanovanja

Kdor se preseli iz ene hiše v drugo v isti občini, ali iz enega stanovanja iste hiše v drugo, mora to naznaniti občinskemu anagrafičnemu (prijavnemu) uradu najdalje v 10 dneh po preselitvi.

Neodvisno od te prijave mora oni, ki iz katerega koli naslova upravlja hišo ali stanovanjske prostore, v teku 10 dni od preselitve prijaviti anagrafičnemu (prijavnemu) uradu vse spremembe stanovanj. V primeru pa, da se stanovalec izseli v drugo občino, je treba označiti tudi ime te občine.

4. Prijava začasnih prebivalcev

Kdor biva začasno v neki občini, se mora po trimesečnem bivanju javiti anagrafičnemu (prijavnemu) uradu in izjaviti, ali je njegovo bivanje v občini v resnici le začasno.

Vsak družinski poglavar, pri katerem bivajo osebe, ki niso stalno pri njem na stanovanju, mora po preteku treh mesecev, odkar te osebe pri njem stanujejo, prijaviti ime in priimek teh oseb ter poklic in kraj, iz katerega so prišle.

Te prijave je treba oddati v 10 dneh po preteku treh mesecev.

Isto prijavo morajo podati v istem roku poglavarji zajednic za svoje začasne goste.

5. Kazenske določbe proti prekršilec

Kdor se brani podati katero imenovanih prijav ali se ne odzove povabilu na občinski anagrafični (prijavni) urad, ali pa odklanja odgovor na stavljena vprašanja glede seznama prebivalstva, zapade globi od 100 do 500 lir v smislu določbe čl. 27. gori omenjene naredbe.

Za eventualna pojasnila se državljanji lahko obrnejo na občinski anagrafični (prijavni) urad.

Ljubljana, 26. julija 1941-XIX.

Visoki Komisar
za Ljubljansko pokrajino:
Emilio Grazioli

Gospodarstvo

Italijanske vloge in naloženi italijanski kapital v Franciji se lahko prenese na italijanske banke. Francoska vlada je objavila odlok, v katerem so navedene štiri italijanske banke, ki so pooblašene prevzeti vloge, kapitale, posojila itd. v Franciji živeti Italijanov. Ta odlok se nanaša tudi na tiste Italijane, ki žive v francoskih kolonijah. Zato ni potrebno nič drugega, kakor navesti vsoto francoskih frankov ene naslednjih bank: Banco di Roma, Banca Commerciale Italiana, Banque Française et Italienne pour l'Amerique du Sud, Banque Italo-Francaise de Credit in njihovim podružnicam v Parizu, Marseilleju, Lionu, Cannesu itd. Na ta način bo italijanski državljanom po dolgem času omogočeno spraviti v domovino sadove svojega dela.

Izkoriščanje uporabljene pločevine. Informazione Economica Italiana poroča, da bo v borbi za čim popolnejšo avtarkijo izrabljena tudi stara pločevina. Predvsem bo prišlo v poštev za predelavo razno orodje, ročaji, valji, posode in mnogi drugi železni ali pločevinasti predmeti, ki so že izven uporabe, snov, iz katere so narejeni, pa se še da koristno uporabiti za druge predmete. V ta namen sta bili zgrajeni tovarni blizu Milana in pa v San Giovanni. Pretapljalji bosta pločevino in staro železo, iz dobljene snovi pa proizvajali nove pločevinaste ali železne izdelke.

Italijanska udeležba na dunajskem jesenskem velesejmu. Od 21. do 28. septembra bo tudi letos dunajski jesenski velesejem. Udeležilo se ga bo 14 držav, med katerimi bo zavezala odlično mesto Italija. Italijanski narodni fašistični institut za zunanjo trgovino je že organiziral italijansko kolektivno razstavo po izkustvih, dobljenih na mnogih takšnih mednarodnih razstavah.

Porast bančnih vlog na Švedskem. Po statističnih podatkih o vlogah pri švedskih bankah je razvidno, da so znašale vloge pri švedskih trgovskih bankah na koncu maja letošnjega leta 4337 milijonov kron. V primeri s stanjem vlog v maju leta 1940 so narasle vloge za približno 200 milijonov kron. Stanje posojil pri teh bankah je znašalo konec maja letošnjega leta okoli 4410 milijonov kron, pred enim letom pa je bilo stanje posojil za 475 milijonov kron večje. Efektivna navedenih bank so se v maju povečala za 28 milijonov in znašajo v celoti 591 milijonov kron. Konec maja je bila na Norveškem znižana obrestna mera za pol odstotka. Prav tako je bila tudi obrestna mera pri posojilih znižana za pol odstotka.

Zvišana produkcija lignita v Vladarnu. V Toscani je zabeležen nov razveseljiv uspeh v produkciji lignita. V premogovniku v dolini Arno, provinca Arezzo, je dosegla proizvodnja lignita pomembno število okoli 4904 tone na dan. V preteklem letu je znašala celotna produkcija lignita v tem premogovniku okoli 600.000 ton. Nov uspeh je pripisovali koncesijski družbi, ki izkorišča ta premog in ji je uspelo dvigniti produkcijo z novimi modernimi napravami.

Nov srbski proračun. Nekdanji jugoslovanski minister Letica je sedaj sestavil nov proračun za Srbijo, ki je zelo obremenjen. Ta proračun je teoretično izravnal z 2315 milijoni dinarjev. V proračunu so seveda predvideni le tekoči izdatki in dohodki, ne predvideva pa se prav ničesar za popravilo po vojni povzročene škode. Novi proračun je preobremenjen z mnogimi neproduktivnimi izdatki, najbolj z uradniškimi plačami. Zaradi razpada Jugosla-

vije je ostalo v Srbiji mnogo več uradništva, kakor je za nove razmere potrebno. Zato sedaj ni mogoče obrniti nobene velike vsote denarja za obnovitvena dela. Tudi dobički raznih državnih podjetij ne bodo mogli biti uporabljeni za nove investicije, marveč bo morala iti lepa vsota 236,5 milijonov din za uradniške plače. Na področju Srbije tudi ni donosnih industrij z izjemo nekaterih rudnikov, agrarno gospodarstvo dežele pa je zelo ekstenzivno.

Sladkorna industrija v Srbiji. Od sedmih sladkornih tovarnov bivše Jugoslavije se nahajajo 3 na področju sedanje Srbije. Te tovarne imajo letno kapaciteto 450.000 stotov sladkorja. Prebivalstvo sedanje Srbije pa jih potrebuje le 250.000. Če torej ne bodo nastopile kakne nepredvidene težave, bo ta dežela s sladkorjem dovolj preskrbljena.

70% nemških zdravil gre v inozemstvo. Nemška farmacevtska industrija je v velikem delu v službi inozemstva. Iz pred nedavnim izdelanega pregleda o nemški farmacevtski industriji je razvidno, da v Nemčiji sami porabijo komaj 30% doma narejenih zdravil in farmacevtskih kemikalij, ostalih 70% pa razpošiljajo po vseh delih sveta. V zadnjih 25 letih je izvoz nemških zdravil narasel za več kakor za 100%.

Obvezna poljedelska izobrazba v Franciji. Iz Vichyja poročajo, da je bil pred nedavnim izdan zakon, ki obvezuje kmetstvo mladino v starosti nad 17 let, da se mora skozi tri leta udeležiti poljedelskih izobraževalnih tečajev in sicer vsako leto najmanj 100 ur.

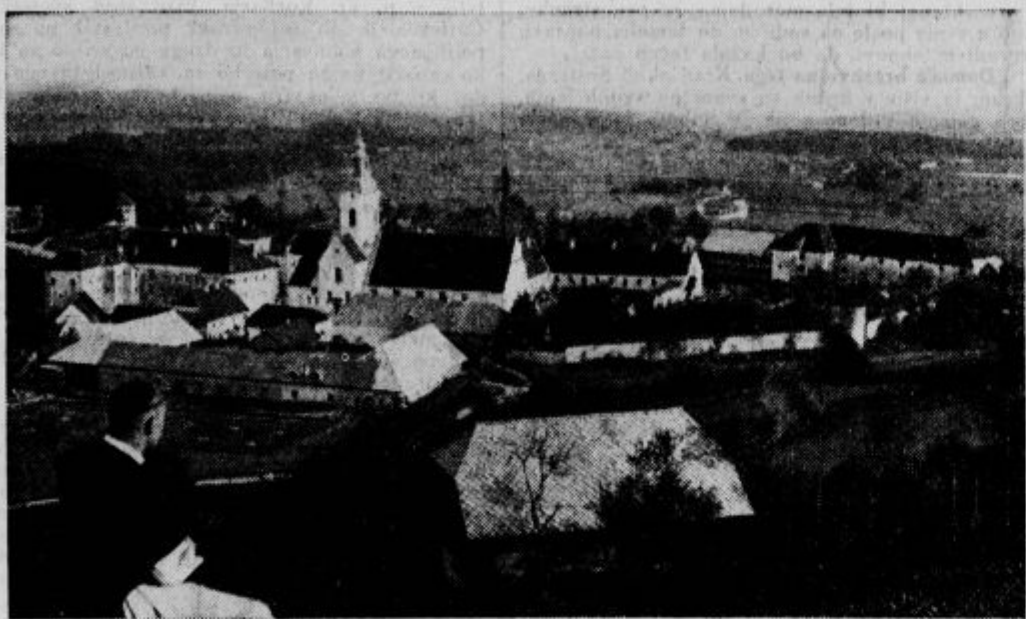
Konec italijansko-romunskih trgovskih pogajanj. Mešana italijansko-romunska komisija je v soboto končala svoja posvetovanja v Rimu, ko se je zedinila za izmenjavo nekaterih vrst blaga med obema državama. Končni protokol sta podpisala predsednika obeh komisij. Zetev v Banatu je rekordna. Letošnja zetev v Banatu, žitnici Evrope, je rekordna. Poročila o pšenični žetvi, ki so doslej prispela, pripovedujejo, da je letošnja zetev kakor kvantitativno, tako tudi kvalitativno odlična in prekaša vsa pričakovanja. Hektolterska težnja pšenice znaša 80 do 82 kg, dočim velja že 78 kg kot zelo dobra teža. Povprečni donos znaša letos 12 do 15 stotov na orah. Še boljša obeta biti ovsena zetev, ki se bo tudi kmalu pričela. Kmetje upajo, da bodo dobili 18 stotov na orah. Tudi koruza letos dobro kaže.

Koliko petroleja potrošijo na svetu armade. Po nedavno objavljenih statistikah so porabile armade sveta v letu 1940 220.000 stotov petroleja. V vsakem sodu je 950 litrov petroleja. Produkcija petroleja na svetu je znašala v tem času 2,15 milijard ton, temu pa moramo prišteti še 110.000.000 stotov bencola in sintetičnega olja, tako da je znašala celokupna proizvodnja tekočega goriva v letu 1940 nič manj kakor 2,28 milijard ton. Od tega je porabljenega v vojni 10%.

Proizvodnja papirja v Španiji. V Ameriki gradijo veliko papirno tovarno. Stroji in druge za tovarno potrebne tehnične priprave so prišle iz Nemčije. Upajo, da bodo lahko Španjolci sami proizvajali okoli 1.200.000 kvintalov papirja, kar bo v glavnem krilo njihove domače potrebe. Tovarna bo proizvajala na leto papirja v vrednosti nad 10 milijonov pezov.

Eksc. Visoki Komisar spet med našimi Dolenjci

Eksc. Emilio Grazioli si je z velikim zanimanjem ogledal Veliko in Malo Loko ter znameniti stiški samostan

Pogled na opatijo oo. cistercijanov v Stišni.

Ljubljana, 28. julija.

Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino, Eksc. Emilio Grazioli je včeraj obiskal nekaj občin na Dolenjskem. Na svojem nadzorstvenem potovanju, na katerem se je z veliko pozornostjo zanimal za vse podrobnosti, so ga spremljali zvezni podpoveljniki pomožnih osrednjih ustanov, centurion Capito, kmetijski strokovnjak D. Moseri in nekaj uradnikov Vis. Komisariata.

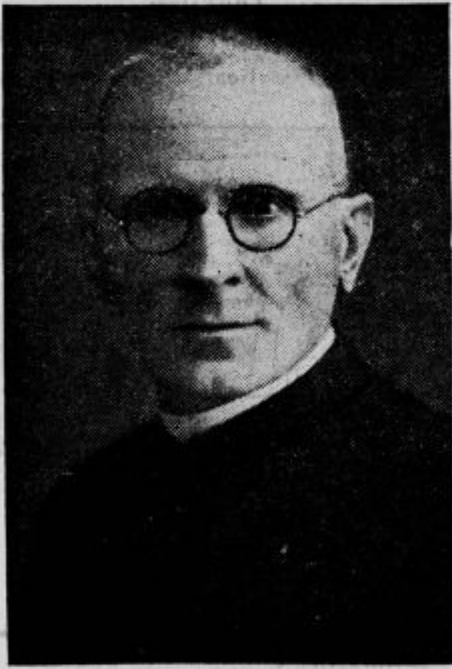
Najprej se je ustavil v ljubki občini Velika Loka, kjer je Eksc. Grazioli sprejel tamkajšnji župan, pri sprejemu pa je bilo navzoče tudi delovno kmečko prebivalstvo in šolska mladina. Na trgu, ki je bil ves v zastavah, se je razgovarjal z raznimi vaščani ter se zanimal za njihove življenjske razmere in delo.

Odtod je nadaljeval svojo pot in se ustavil v bližnji vasi Mali Loki. Pred tamkajšnjo pokrajinsko kmetijsko šolo, ki je enaka našim domačim gospodarskim šolam, so ga pričakovale gojenke, sestre in župan, ki je nanj naslovil topel pozdrav ter mu izrazil čustva hvalečnosti prebivalstva za skrb, ki jo je pokazala vlada. Eksc. Grazioli se je županu zahvalil ter ga zagotovil, da se bo tudi v bodoče stalno zanimal za vsa vprašanja, ki zanimajo prebivalstvo.

Odtod se je podal na obisk v krasno poslopje tamkajšnje šole, kjer se bodoče gospodinjice udeležujejo tečajev, na katerih naj bi se izučile za najboljše gospodinjice. Poleg tega je Eksc. Grazioli obiskal tudi vzorno urejene hleve in del sijajno urejenega posestva, ki obsega 100 hektarov.

Visoki Komisar se je odtod podal v skoraj tisoč let stari samostan v Stišni, ki so se ga ljudje posluževali že v srednjem veku v boju proti Turkom. Ob cesti se je ustavil, da pregleda oddelek Črnih sraic, na katerega je naslovil nekaj živih besed v pozdrav. V samostanu, v katerem je 22 patrov in 34 bratov, ga je sprejel opat v mitri ter mu izrekel topel pozdrav, v katerem mu je izrazil zahvalo in vdanost, ki navdaja brate do fašistične vlade, njih skrbne pokroviteljice. Nato se je podal v cerkev, ki velja za najlepšo v Sloveniji. Zanimal se je dalje tudi za nekatera olupševalna dela, ki imajo namen, da pridejo spet do izraza freske na večstoletnih zidovih. Visoki Komisar si je ogledal mlekarino, kjer izdelujejo cenjen sir, mesarijo in oddelek, ki je namenjen viničarstvu. Odtod se je Visoki Komisar Eksc. Grazioli vrnil v Ljubljano.

Zlata maša prelata Janeza Ev. Kalana

Ljubljana, 27. julija.

Danes je zapel svojo zlato mašo v kapeli Zavetišča sv. Jožefa veliki slovenski oznanjevalec Resnice in najgiblnejši delavec za preporod našega naroda, g. prelat Janez Kalan. Pred

oltar ga je spremlja zelo dolga vrsta njegovih stanovskih tovarišev. G. prelat je izrazil željo, da mu naj ne bi nihče ob tej priliki pridigal. »Ne bi mogel prenesti pred oltarjem, če bi mi kdo kadil.« Rajši se je sam oglasil in govoril o lepoti in težavah duhovniškega stanu, govoril je pristržno in iskreno, da so poslušalcem stopile solze v oči. Lepa slovesnost je potekala v pristnem slovenskem cerkvenem slavnostnem okolju. Kot cerkev velika kapela je bila s cvetjem in venci ozaljšana, domači pevski zbor je nastopil s skrbno pripravljenimi pesmimi in tudi slovenskega pritrkavanja ni manjkalo. Pri kosilu v domači dvorani je bil g. prelat vseeno prisiljen slišati vrsto čestitk in res zaslužene pohvale. Pozdravil ga je predvsem faran iz župnije, kjer je g. prelat nastopil po novi maši prvo službo (Dol pri Ljubljani), g. kanonik Šimenc. Za priložnostno deklamacijo, ki jo je sestavila prednica Zavetišča č. s. Filipina, so se vrstile cerkvene in narodne pesmi, s katerimi je nastopil domači pevski zbor. Jubilanta so prišli pozdraviti in ostali v skupni družbi misijonar-zlatomašnik g. Iv. Zdravlič, vizitator misijonarjev g. Sedej in superior g. Čontala. Tako so bili navzoči kar štirje zlatomašniki: poleg prelata zlatomašnika še smartinski župnik svetnik Šarc, kanonik Sokolovič in misijonar Zdravlič. — Jubilantu želimo, da bi v polnosti zdravja dočakal svojo biserno mašo!

Vodovod za Belo Krajino se zopet gradi

Ze pred leti se je začela graditev obsežnega skupinskega vodovoda za Belokrajino, ki je redno hudo trpela na pomanjkanju zdrave pitne vode. Belokranjci so si sicer pomagali s kapnicami, ki pa marsikdaj niso zadostovale. Ko so bile kapnice prazne — to se je največkrat zgodilo ob poletnih sušah — je za Belokranjce nastopilo hudo trpljenje, saj so morali vodo dovažati iz najbližjih strug. Poleg tega, da ob suhi oskrba z vodo zahteva veliko dela in nepotrebnih stroškov, pa nastopa za Belokrajino tudi nevarnost epidemij. Redna voda ni vedno zdrava in če se začne v takem času širiti nalezljiva bolezen, jo je prav zaradi pomanjkanja zaradi pitne vode težko zatreti.

Zato je bil izdelan načrt za veliki belokranjski skupinski vodovod. Pred leti so se že začela dela, ki so obsegala takojmenovano prvo in drugo etapo. Pri tem so bili v občini Radatovičev. Letos se je začelo tretje gradbeno razdobje, ki se sedaj nadaljuje po naklonjenosti Eksc. Visokega Komisarja, kateri je naročil, da se to važno gradbeno delo, od katerega zavisi tudi zdravje belokranjskega prebivalstva, čimprej izpelje. Sedaj

gradijo 450 m dolg odcep v vas Radatoviči ter nadaljujejo s polaganjem glavnega cevovoda skozi vasi Pilatovci in Goleši. Cevovod bo še letos položen do vasi Malo Lešče, ki leži že v občini Metlika-okolica. V celoti bo letos položen 2.300 m dolg glavni vod, hkrati pa bodo zgradili rezervar v bližini vasi Pilatovci ter glavni rezervar za 100 kubičnih metrov na Glavici. Odtod se bodo oskrbovale z vodo vse vasi severno od Metlike.

Za četrti gradbeno razdobje so bile cevi že naročene in bo zato tudi ta del vodovoda mogoče izpeljati. Nadaljevanje gradbenih del naj bi oskrbelo z vodo Brezovico in Bošinj, vasi, glavni vod pa bi šel še naprej do državne ceste Novo mesto — Metlika. Ob cesti bo nedaleč od glavnega voda postavljena izlivka, na kateri bodo lahko prebivalci iz bližnje in daljne okolice točili zdravo pitno vodo v sode in jo prevažali na svoje domove takrat, ko jim bodo kapnice odpovedale. Prav s tem bo v veliki meri olajšana stiska prebivalstva ob sušah in bo dosežen velik korak naprej, četudi vsega razsežnega programa ne bo mogoče takoj izpeljati. Od glavnega voda bo pri vasi Brezovici zgrajen še poseben odcep do vasi Gabrovek, ki ima zelo slabe prometne zveze in daleč do tekoče vode. Belokranjsko prebivalstvo je od srca hvaležno, da se to začela nadaljevati ta, za napredek in zdravstveni razvoj Bele Krajine tako pomembna gradbena dela.

Italijanščina brez učitelja

Da ustrezemo željam naših učenk in učencev, ki si žele nekoliko oddiha, smo sporazumno z našim g. sodelavnikom, ki je tudi za nekaj dni službeno iz Ljubljane odsoten, sklenili, da nadaljujemo z italijanskimi lekcijami šele dne 18. avgusta t. l.

Za ta čas želimo našim zvestim učenkam in učencem prijeten odmor!

Sport

Namizni teniški turnir SK Korotana

Prvi propagandni table-tenis turnir, ki ga je razpisal SK Korotana za soboto in nedeljo 28. in 27. t. m., je lepo uspel. Če upoštevamo, da se turnirja niso mogli udeležiti mnogi stari znanci, je bila zasedba kar zelo velika. Poleg prireditelja so sodelovali še SK Mladika, SK Hermes s bivšim državnim prvakom Marinkom in nekaj Zagrebčanov. Posamezne discipline so izpadle takole:

1. Neverificirani juniorji (10 igralcev): 1. Jankovič (Korotana), 2. Potočnik M. (Korotana), 3. Hočvar (Rakovnik).
2. Neverificirani seniorji (18 igralcev): 1. Bajec (Mladika), 2. Kamenšek, 3. Biber.
3. Moštva (8 moštve): 1. Hermes (Marinko—Bogataj), 2. Mladika (Strojnik—Belak, 3. Korotana II (Bradeško—Gabrovšek).
4. Double (9 parov): 1. Hermes (Marinko—Bogataj), 2. Korotana I (Lackner—Strojnik), 3. Korotana II (Bradeško—Gabrovšek).
5. Seniorji (16 igralcev): V kvart finale so se plasirali: Marinko, Strojnik R., Strojnik A., Bogataj, Marinko je dobil vse igre in zasedel prvo mesto. Ostali trije so dobili vsak po eno igro, zato je žreb določil 2. mesto Strojniku R. (Mladika), 3. mesto Strojniku A. (Korotana), 4. mesto Bogataju (Hermes).

Discipline so si hitro sledile in zato je turnir lahko končal v nedeljo ob 14. Igralce je sicer nekoliko motila vročina, vendar ni bistveno vplivala na rezultate. Presenečenj prav za prav ni bilo. Med neverificiranimi juniorji je z lahko zmagal talentirani Jankovič, pri seniorjih pa Bajec. Kamenšek in Biber, ki sta dosegla tretje mesto, sta nova igralca, ki bosta po rednem treniranju lahko postala zelo dobra igralca. V moštvi je bila borba med Mladiko in Hermesom precej dramatična, saj je Strojnik premagal Marinka in je šele Bogataj z zmago nad Belakom priboril Hermesu prvo mesto. Med seniorji si je Marinko seveda brez težav osvojil prvo mesto. Ali res ne bomo dobili igralca, ki bi mu bil enak? Ostali igralci so bili precej enaki. Presenetil je Bogataj z odličnimi drivi, Korotana Bradeško in Lackner pa očitno nista imela dneva. Posebno Bradešku se pozna pomanjkanje treninga... Zmagovalci posameznih disciplin so sprejeli lepe diplome in praktična darila. Zeleti bi bilo, da bi se podobne prireditve vršile čim pogostejše, kar bi imelo za napredek tega športa gotovo velik pomen!

Juniorski in seniorski miting SK Ilirije

V soboto zvečer ob 6 je bil na letnem telovadšču v Tivoliju po krajšem odmoru zopet lahko atletski miting. Med publiko zanj ni bilo pravega zanimanja in udeležili so se ga le redki gledalci. To pa je za Ljubljano navadno in marsikdo se čudi, da spričo tako dobrih atletov, ki so vedno na startu, v vsej Ljubljani ni več ljudi, ki bi se zanimali za njihove nastope. Miting je posetil tudi zastopnik CONI g. Bugatti. Organizacija tekmovanja je bila zelo dobra, vse discipline so bile točno ob določenem času in se je miting končal le s prav majhno zakasnitvijo. Po atletih sta bila najbolje zastopana le dva kluba, Ilirija in Planina, ki sta prijavila za tekmovanje vse svoje najboljše atlete. Hermes so zastopali samo maloštevilni tekmovalci. Ostali njegovi atleti se najbrže čuvajo za važnejše nastope.

Discipline na programu so bile mešane. Prva je bila tek 60 m zapreke jun. Nastopila sta samo dva tekača. 1. Jager (I) 9.4, 2. Gole (P), diskvalificiran). Kladiivo sen. Za to disciplino je vladalo veliko zanimanje, nastopil je namreč prvi naš najboljši metalec kladiiva inž. Stepišnik. Zmagal je z odličnim rezultatom in bo letos prav gotovo zboljšal svoj najboljši rezultat (54.64 m). 1. Inž. Stepišnik 51.37 37 m, 2. Skaza (I) 36.21 m, 3. Zupančič (I) 34.39 m.

Skok v višino jun. V tej disciplini je dosegel Milanovič najboljši letošnji rezultat, ki je za juniorja odličan. 1. Milanovič (I) 180 cm, 2. Čuček (H) 170 cm, 3. Drganc (P) 160 cm. Izven konkurence je skočil Šuman 165 cm. V tej disciplini imamo kopico zelo dobrih skakačev, med katerimi se bo še razvijala ostra konkurenca.

Tek 300 m jun. 1. Gole (P) 40.0, 2. Krenčič (I) 40.1, 3. Novak (I) 40.9.

100 m I. predtek: 1. Zupančič (H) 11.8, 2. Mravlje (P) 12.0, 3. Mencinger (I) 12.8.

100 m II. predtek: 1. Bratož (P) 11.7, 2. Tavzes (I) 12.0, 3. Urbanc (H) 12.4.

1500 m sen.: Odlični Košir je tekel zopet brez konkurence in dosegel letos svoj najboljši rezultat. Na prvem nastopu na boljši progi in v hujši konkurenci bo Košir naš prvi tekač, ki bo pretekel 1500 m v času pod 4 min. 1. Košir (P) 4.08, 2. Obrščak (I) 4.18⁷/₈, 3. Kien (P) 4.20¹/₈.

Met kopja jun.: 1. Milanovič (I) 42.45 m, 2. Košir (I) 41.65 m, 3. Vehar (I) 41.05 m.

Skok s palico sen.: 1. Šega (I) 3.20 m, 2. Pribošek (I) 3.20 m, 3. Lubej (H) 2.90 m.

Met kroglice sen.: 1. Zupančič (I) 12.34, 2. Inž. Stepišnik (I) 11.73, 3. Pribošek (I) 11.54.

Tek na 100 m finale jun.: 1. Bratož (P) 11.6, 2. Zupančič (H) 11.8, 3. Tavzes (I) 12.0.

Skok v daljavo jun. Tudi tu je z zelo dobrim rezultatom zmagal odlični junior Bratož. 1. Bratož (P) 6.30 m, 2. Nabernik (P) 6.28 m, 3. Jager (I) 5.80 m.

Skok v daljavo sen.: 1. Lončarič 6.27 m, 2. Bačnik 6.17 m, 3. Polak in 4. Račič 6.70 m.

Met diska jun.: 1. Vehar (I) 35.39 m, 2. Rus (P) 34.29 m, 3. Košir (I) 32.21 m.

Tek 1000 m jun.: 1. Sedej (P) 2.54, 2. Zupan (P) 2.54⁷/₈, 3. Klasinc (I) 3.04¹/₈.

Štacija 4x100 m jun.: 1. Planina (Gole, Mravlje, Bratož, Nabernik) 47.8, 2. Ilirija (Tavzes, Krenčič, Mencinger, Jager) 47.9, 3. Hermes (diskvalificiran zaradi prestopa pri predaji).

Miting je odlično uspel, doseženi rezultati so zelo dobri in pri vseh se opaža zadovoljiv napredek. Ilirija in Planina pa imata zelo dober juniorski naraščaj, ki bo po primernem daljšem treninju še močno zastopal oba kluba. — (Kratice pomenijo: (I.) Ilirija, (H.) Hermes in (P.) Planina.)

Pojdimo za sv. Očetom

Ze večkrat smo naglašali papežve besede, ki jih je bil poglavar vsega krščanskega sveta zadnje dni večkrat izrekel na naslov vseh krščanskih ljudi. O blinostih je za 50 letnico Leonove delavske enciklike »Rerum novarum« imel daljši govor, kjer se je v pretresljivih besedah spominjal žrtve uničevalne sedanje vojne. »Ceprav — je dejal — je Rimu doslej bilo prizaneseno za vojniimi grozotami, vendar prihaja k nam odmev uničevalne vojne: objokovanje mrtvih, skrb za pogrešanimi, hrepenenje ujetnikov, jok vdov in sirot, pregnanstvo izgnanstvo, pomanjkanje preseljenih, ki so ostali brez strehe... Vsi ti vzdihji v vseh jeziki so našli pot do naših ušes...« Nato sveti Oče v imenu Kristusove Cerkve prosi pomoči za vse to gorje.

Lepo in pretresljivo je, kar v zvezi s tem papeževim govorom beremo z Goriskega, kjer je komenski dekan g. Kos svojim vernikom oznanil te papežve besede ter jim naglasil tole misel: Vojna je našim krajem prizanesla, drugod po svetu, tudi v naši bližini, pa so kraji in ljudje, ki jih je obiskalo veliko vojno gorje. Zato dekan kliče svoje krajevske vernike na pomoč trpečim bratom. Ta vzgled komenskega dekana je prevzel goriskega nadškofa, kateri je nabirke za vojne žrtve oznanil v vsej gorški nadškofiji. Zbrana sredstva bodo poslana sv. Očetu v Rim, odkoder bodo poslana tja, kamor so bila namenjena.

V tem se vidi tista bratska zavest skupnosti, katera je toliko lepša in plemenitejša, ker v tem dejanju vidimo radovoljni sinovski odziv na Očetovo vabilo ter smo ponosni, da so naši bližnji rojaki dali tak prelep vzgled tudi drugemu svetu, kako je treba dandanes iti za Očetovimi besedami, ko gre olajšati vojno gorje.

Stojimo v sredi vsega tega vojnega gorja, ki ga deloma sami doživljamo, če ne drugače, pa vsaj naša srca trpe, ko vidimo okoli in okoli nas po svetu trpeti tiste, kateri so nam in nam morajo biti naši bližnji in najbližji. Bolj ko kdaj prej se zavedamo tiste resnice, da sveta Cerkve nima v roki sredstev, da bi bila mogla vnaprej preprečiti vse to, kar se zdaj okoli nas dogaja, ker svet pač ni hotel poslušati njenih opominov in prošnja, kakor se tudi mi sami kot ljudje in kot člani naroda, kateremu pripadamo, v mnogocem nismo hoteli ukloniti njenim svetim navodilom. Gorje, ki je zdaj na svetu, je človek sam poklical nase in na narode. Bodimo vsaj zdaj, ko je trpljenje nad nami in v nas samih, poslušni besedam svoje Cerkve ter ne zaprimo svojih srč Očetovim besedam, če hočemo, da bo to gorje minilo, da bo prineslo tudi svoje sadove za nas kot kristjane in Slovence.

Trpljenje, ki je prišlo nad ljudi in narode, naj prinese očistitve in spoznanje, da večnih duhovnih vrednot, večnih božjih resnic človek ne sme nezakovan teptati, marveč jih mora spoštovati. Varuh teh vrednot je sv. Oče. Naša dolžnost je hoditi za njim in ga poslušati. Verni Slovenci, pojdimo za njim!

Komisija za urejanje valutnih sporov je končala svoje delo

Eksc. Visoki Komisar je sprejel komisijo, ki jo je imenoval za urejanje sporov, ki so v zvezi s poslednjo izmenjavo dinarjev, ki so bili v obtoku v Ljubljanski pokrajini v lire. Komisija je že zaključila svoje delo in je podala Visokemu Komisarju poročilo o doseženih rezultatih. Eksc. Grazioli je razpustil komisijo in je naglasil, kako nadvse pravično in pošteno je dovršila svoje delo. Izrazil je članom komisije svoje zadovoljstvo z opravljenim poslom.

Zakladni boni

Ljubljanska sekcija Kraljeve zakladnice (Banca d'Italia) je brezplačno izdala redne zakladne bone, ki so bili v javnosti zelo ugodno sprejeti. Zakladni boni se obrestujejo:

Po 3.25% če zapadejo v enem ali dveh mesecih, po 3.75%, če se glase na rok 3 do 4 mesecev, po 4.25%, če zapadejo v 5 ali šestih mesecih, po 4.75%, če zapadejo v 7 do 9 mesecih in po 5%, če se glase na rok od 10 do 12 mesecev. Obresti se kupcem bonov izplačajo naprej takoj ob nakupu.

Kaznovani trgovci in obrtniki

Oddelki kraljeve policije, ki jim je poverjeno tržno nadzorstvo, so zadnje dni ugotovili, da so naslednji trgovci in obrtniki prekršili določbe o cenah, ker so prodajali po višjih cenah: Anton Keber, mesnica, Poljanska c. 44, Josipina Jelenc, mesnica, Celovška 54, Rudolf Velepč, sadje, Sv. Jerneja 25, Marija Oset prodajalna čevljev, Gajeva 3, Anton Gutnik, mesnica, Tržaška 73, Viktorija Kmet, gostilna, Celovška 99, Marija Rejc, gostilna, Celovška 66, Ivana Vidmar, gostilna, Sv. Jakoba trg 5, Alojzij Klavžar, čevljar, Vošnjakova 4, Josipina Čuden, gostilna, Mestni trg 13, Stefanija Dolenc, mesnica, Zaloška 24, Josip Drobnič, trgovec z lesom, Tržaška 11, Jernej Černe, gostilna, Dalmatinova 15, Josip Karba, gostilna, Miklošičeva 3, Ana Miholič, gostilna, Sv. Petra nasip 31, Josipina Slamič, gostilna, Gosposvetska 6. Vsi so bili prijavljeni sodnim oblastem.

Nadalje so bili kaznovani z globo naslednji trgovci in obrtniki, ker niso izobesili cenika: Blaž Grah, svečarna, Florijanska 1, Konrad Brezovšek, gostilna, Komenskega ulica 27, Marija Glavan, gostilna, Tyrševa 37, Anton Bajc, gostilna, Marenčeva 5, Helena Magister, gostilna, Celovška 143, Alojzij Zupančič, gostilna, Sv. Jakoba trg 8, Klotilda Sterle, bazar, Pogačarjev trg 3, Marija Blažič, Aleševčeva 14, Anton Marhar, čevljar, Sv. Petra nasip 27, Marija Seunig, prodajalna čevljev, Stari trg 7, Helena Adamič, vrvi, Sv. Petra c. 31.

Nadalje so bili prijavljeni sodni oblasti naslednji trgovci, ki bodo morali po odredbi Eksc. Visokega Komisarja prekiniti svoje poslovanje in zapreti svoje lokale za 3 do 10 dni: Karel Rosenwirth, gostilna, Tyrševa 12, Milenko Ložič, gostilna, Gledališka 2, Neža Stular, mlekarina Tyrševa 39, Antonija Škrjanc, mesnica, Kopališka 8, Franče Dubanovič, pekarna, Klunova 11, Ivan Avšič, manufaktura Prešernova 3.

Vsi kaznovani trgovci in obrtniki so dolžni izplačevati plače vsemu svojemu osebuju v času, ko so njihovi lokali zaprti.

Naročajte »Slov. koledar«

Zastopniki! Pridobite čim več naročnikov za »Slovenčev koledar«!

Drobne novice

Koledar

Torek, 29. julija: Marija, devica; Feliks II., papež in mučenec; Beatrika, mučenica.
Sreda, 30. julija: Abdon in Senen, mučenca; Julita, mučenica; Maksima, devica in mučenica.

— Preuredite napise in table! Rok za preureditev napisov in tabel v smislu navedbe Visokega Komisarja z dne 4. 6. 1941 (Službeni list z dne 7. 6. 1941, št. 37-42) poteče dne 31. julija 1941. Zbornica za trgovino in industrijo opozarja vse zainteresirane, da preureditev izvršijo v določenem roku, ker zapadejo sicer denarni kazni od 380 do 3800 Lir.

— Sanitetna avtokolona v Žužemberku. V petek, dne 25. t. m. je obiskala Žužemberk, v nekaterih krajih ljubljanske pokrajine že znana sanitetna avtokolona. Ureditev zdravstvenih naprav na dveh ogromnih in skrajno modernih avtobusih kakor tudi odlično poslovanje zdravniškega osebja sta nas povsem presenetila. Zanimanje za to ustanovo je bilo med prebivalstvom naravnost ogromno. Gg. zdravniki so delali skoraj nepretrgoma od zgodnjih dopoldanskih ur pa do poznega večera. Pregledanih je bilo v Žužemberku 1424 in v Smihelu 794 ljudi, skupno 2218 prebivalcev. Ostale so pa še cele vrste ljudi, ki niso prišle na vrsto. Žal, da ni mogla ostati kolona zaradi določenega razporeda še par dni pri nas. Za veliko delo, ki ga je izvršila pri nas ta potujoča zdravstvena kolona, smo dolžni hvaležnost in zahvalo predvsem Duceju Mussoliniju, nadalje generalu narodnega zdravja Ekske. Petraganiju, Vis. Komisarju Ekske. Graziliju kakor tudi ljubljanskemu g. ravnatelju Cav. dr. Duceju in vsemu zdravniškemu osebju, ki je ob vročini in naporu neumorno vršilo preglede in dobrohotno dajalo potrebni zdravniške nasvete.

— Italijanski tečaj se vrše neprekinjeno dalje. Vstop še mogoč. Trgovsko učilišče Robida, Ljubljana, Trnovska ulica 15.

— Vincencijeva konferenca za akademike se zahvaljuje vsem dosedanjim dobrotnikom in obenem prosi za blagohotno naklonjenost tudi med počinjicami, da bo mogla podpirati mnoge akademike, ki ne morejo na svoje domove, in zbirati sredstva za jesen in zimo. — Vincencijeva konferenca za akademike, Semeniška ulica 2-II. št. ček. rač. 15.838.

— Ponedeljkovo deževje je bilo vsem dobrodošlo. Soporica zadnjih dni je hudo motila vse prebivalstvo, saj je bila tako težka in neznosna, da so vsi komaj čakali spremembe vremena. Medtem ko je mešanem v poletnih dneh vseeno, če dežuje ali ne, je pa velika večina prebivalstva iz povsem razumljivih razlogov dež že prav težko pričakovala. Vsi posestniki malih vrtov so z veliko muko zalivali grede, ki se nikakor niso mogle napiti vode. Še bolj hudo pa je bilo kmetom, ki so že posejali ajdo, katera je letos mnogo bolj v ceni. Prav zaradi tega je bila posejana precej večja površina njiv z ajdo, kakor druga leta. Da bi pa ajda dobro in hitro vzklila, je bil nujno potreben dež. Dežja so težko čakali kmetje tudi zato, da bi mogli posaditi peso. Zato je bilo ponedeljkovo deževje pravi blagor za vse naše podeželske kraje.

— Izšel je nov Zepni italijansko slovenski slovar. Sestavil dr. Janko Tavžes, obsega 250 strani, 15.000 besed. Cena 16 lir. Knjižarna Ant. Turk, nasl., Ljubljana, Pražakova ulica 12.

— Namesto venca na grob blagopokojnemu upravitelju gospodu Bregantju Mihaelu je poklonilo učitelstvo v Sostrem Učiteljskemu odboru za socialno pomoč 100 L. Prisrčna hvala! Odbor.

— Zeleni fižol se izvaža. Sedaj je na Primorju sezona za obiranje in prodajo fižola v stročju. Iz vseh krajev Tržaške pokrajine in Istre dovažajo v Trst ogromne količine zelenega fižola, ki je letos zaradi ugodnega, ravno primerno deževnega vremena krasno obrodil. Na tržnici pri kolodvoru Campo Marzio v Trstu se trguje s fižolom na veliko. Sem ga dovažajo kmetje in prihajajo kupci. Letos ima zelen fižol dobro ceno, ker se ga veliko izvaža. Precej ga gre v Ljubljansko pokrajino, veliko v notranjo Italijo, največ pa v Nemčijo, od koder prihajajo vedno večja naročila za fižol v stročju.

— Veselo življenje v tržaškem »Pratru«. Vzdožl ceste Via Traiana, nad železniško postajo Campo Marzio in kopalnici Ansonia in Savoia se je pred nekaj dnevi naselil tržaški »Prater«. Iz Milana, kjer so sodelovali na tamošnjem vselejmu, so prispele v Trst dolge kolone stanovanjskih voz s konjsko in motorno vprego, se ustavile v Via Traiana ter je v nekaj dneh zrastle tu iz tal celo mesto velikih in manjših šotorov, cirkuskih aren, strelšč in raznovrstnih drugih zabavišč, največja atrakcija pa je vrtočolomna železnica, po kateri drvi vozički z ljudmi navzgor in navzdol. V tem veseljem šotornem mestu se sedaj razvija ob večerih razposajeno, pisano in živahno tržaško življenje, pri katerem sodeluje staro in mlado.

— Vreme. Sv. Jakob je bil podnevi sončen in jasen. Ponoči okoli polnoči pa se je vtila nad mestom in tuintam v okolici kraška ploha. Padlo je v nekaj minutah 1 m/m dežja. Sobota je bila vroča. Najnižja jutranja toplota je bila od meteorološkega zavoda zaznamovana s +17,8 stopinj C, najvišja pa s +29,2 stopinj C. Nedelja je bila brez dežja, toda popoldne so se začeli na jugozapadu zbirati gosti, kopičasti oblaki. V nedeljo je bila najnižja jutranja toplota +17,9 stopinj C, +27 stop. C. V ponedeljek 28. t. m. zjutraj je bil v Ljubljani skromen naliv. Deževati je začelo, kakor je to začetel ombrograf, točno ob 3.10 zjutraj in je trajalo tja do 5 zjutraj. Po presledku je padlo do 7 zjutraj 3,6 m/m dežja. Dopoldne je delj časa močno deževalo. Hujši nalivi in nevihte s treskom in gromom so se vrstili tako v petek ponoči, kakor v ponedeljek zjutraj po raznih krajih Notranjske. Okoli 5 zjutraj je bila najhujša ploha tako, da celo potniški avtobusi niso mogli kreniti proti Raketi na uri voznega reda. Tudi lani je bil prav na 28. julija silen jutranji naliv, ko je v dveh urah padlo celo 46,3 m/m dežja. Takrat so se vrstile najhujše plohe okoli Vrhnike in Polhovega grada.

— Verižniške in navijalske zadeve. Okrajno sodišče v Ljubljani je pretekli teden po seznanju o tekočih verižniških in navijalskih zadevah zaznamovalo, da je bilo še 28 zadev tekočih in da so bile nekatere končno rešene in izrečene sodbe, ki so postale pravomočne. Na novo so bile 3 osebe ovadene zaradi prekoračenja cen, določenih od oblasti. Izrečenih je bilo v zadnjem času 6 oprostitev, 5 oseb pa je bilo obsojenih na večje ali manjše zaporne in denarne kazni. Od drž. tožilstva odnosno od obtožencev je bilo podanih 11 prizivov.

Rdeči križ poroča

Prosimo, da se g. Klavara Ado, Ambrožev trg št. 3-II, nujno zglašijo v načelnstvu poizvedovalnega oddelka od 10. do 12. ure in prinese s seboj fotografijo. — Mesno poglavarstvo v Bosanskem Novem javlja, da se nahaja živ in zdrav v Bos. Brodu g. Hvale Stefan in naproša svojega sina Vladimirja, da pride po možnosti čimprej v Bos. Brod k očetu.

Na poizvedovalni oddelki je prišlo nekaj obvestil o pogrešanih. Svojci naj jih dvignejo v pisarni na Miklošičevi cesti 22 b: Brešič Mici, Krmelj Franc, Mihajlica Veljko, Vidmar Franc, Zivec Mihael. Osebe, ki so pisale sledečim naslovjencem, naj se zaradi odpreme pisem zglašijo v naši pisarni: Rodbina Kersnik, Kersnik Mici, Olip Marica, Požareva Vera, Sink Nada, Sink Stevo, Ziber Matevž, Zupan Janez.

Pošto naj dvignejo: Cuznar Mimi, Frančiškanska ulica, Čandor Julia, Hribernik Stanko, Kostova 7, Kneisel Andreja, Vrhovčeva 14, Kostl dr. Janko, Pokojninski zavod, Kotnik Rajko, Klun Jaka, Cigaletova 3, Kraker Betka, Slapničarjeva 8, Novak Frančiška, Komenkega 36, Preme Rafael, Jugoslovanska knjižarna, Selan Franc, mesar, Sušnik Fanika, kavarna Emona, Repanšek Hilda, Stan in dom, Slapar, Slajmerjeva 1, Valušnik Franc, Šiška, Šibenik Janez, Glavni kolodvor, Weixl dr. Bruno, Zupan Ivan, Glavni kolodvor, Živkovič Čiro.

Ljubljana

1 Dovoljen je sprejem avionskih pošilk za Hrvaško, Črno goro, Grčijo in Turčijo. Za Črno goro se smejo sprejemati samo navadne pisemske pošiljke vseh vrst, ne pa še priporočene.

1 Stolna Elizabetna konferenca se v imenu svojih podpirancev iz srca zahvaljuje velenjenji gospe Mariji dr. Kocmutovi za 50 lir, ki jih je blagovolila podariti za podpirance te konference v spomin in namesto venca na grob blagopokojne gospe Marije Drsnovičeve. Bog obilno plačaj!

1 Popravni izpit! V učni tečaj, ki se prične 1. avgusta za zamudnike, vpisuje g. Bombač na Poljski gimnaziji.

1 Darilo. Gdš. Josipina Tomažič je podarila znesek 50 Lir za invalida brez sredstev in za siromašnega dijaka.

1 V postatitve spomina umrle ge. Hedvike Kalinove je podarila družina Vidie v Ljubljani L 100 Rdečemu križu, sekciji za socialno pomoč. Najlepša hvala.

1 Rdečemu križu, sekciji za socialno pomoč, je daroval neimenovani po g. F. Novaku, trgovcu v Ljubljani, Kongresni trg, L 1000. Najlepša hvala.

1 Stavba mineraloškega inštituta lepo raste. Gradbena dela na stavbi mineraloškega inštituta ob Askerčevi ulici se razvijajo z vso naglico. Po naročilu Ekske. Visokega Komisarja naj bi ta vseučiliška zgradba bila čimprej pod streho, tako da bi se mogla začeti tudi vsa številna obrtniška dela, potrebna za dokončno ureditev zgradbe. V kratkem času je stavba zrastle z višine kletnih prostorov do drugega nadstropja, kateremu sedaj ob Askerčevi ulici že betonirajo stebre nosilec, na katerih bo slovel strop nad drugim nadstropjem. Trakt ob Snežniški ulici in trakt na dvorišču sta dograjena do višine prvega nadstropja, pri čemer so tudi že za betonirani železobetonski stropi nad prvim nadstropjem. Prihodnji mesec bo dograjeno že v celoti tudi drugo, torej zadnje nadstropje, nakar bodo začeli sestavljati strešno ogrado. Preden bo nastopilo jesensko deževje, bo stavba že pokrita in zavarovana pred močjo, ki na pol dograjenih stavbah še največ škoduje. V zimskih mesecih pa se bodo nadaljevala v notranjosti stavbe številna obrtniška dela.

1 O novem mostiču čez Gruberjev prekop pod Golovecem so vsi ljubljanski dnevniki objavili poročilo z magistrata, da bo odprt čez 14 dni, ker je naposled prišla železna ograja in bo ob lepem vremenu gotovo tudi ves most asfaltiran ter sploh vse pripravljeno za izročitev mostu prometu. Že drugi dan smo pa v nekem ljubljanskem dnevniku, ki je prejšnji dan dobesedno objavil to poročilo, spet brali vprašanje »Kdaj bo odprt novi most pod Golovecem?« Iz tega nepotrebnega vprašanja se pač zrcali vsa nestrpnost Podgolovčanov in naše javnosti sploh, kako težko čaka na ta most in kako bo Ljubljancem ustrezno z njim. Zato pa spet ponavljamo zagotovilo, da bo lep mostič čez Gruberjev prekop gotovo odprt že čez 14 dni, če ne bo n. pr. prevelikega deževja ali kake druge nepremagljive ovire. Danes mostič že asfaltirajo ter je vse pripravljeno za naglo nadaljevanje del, da izrazi nestrpnosti in dokazi nepoučenosti o stanju del pri mostiču res niso več potrebni.

1 Prvovrsten goriški krompir je v ponedeljek mestni preskrbovalni urad spet začel prodajati na svoji stojnici na Vodnikovem trgu. Ker v petek in soboto na mestni stojnici ni bilo krompirja, je cena pri drugih prodajalcih takoj poskočila. Novo pošiljatev goriškega krompirja prodaja mestni preskrbovalni urad po 1.60 L in, čeprav so ga začeli prodajati šele pozno dopoldne, so ga gospodinjke pokupile prave velike množine, saj je res krasen in debel ter znatno cenejši kot drugi uvoženi krompir.

1 Maksimalne cene za površino in razne sadeže je mestni tržni urad po pooblastilu Visokega Komisariata določil za ta teden dogovorjeno z zastopnicami gospodinj, prodajalk in tudi v soglasju s predstavniki naših zelenjadarjev. Po določitvi teh cen ne sme v Ljubljani nikdo prodajati navedenih pridelkov po višjih cenah, pač pa lahko pričakuje, da se bo nekaj pridelkov med tednom še pocenilo. Za ta teden določene maksimalne cene so naslednje: novi domači krompir (rožnik in »Bintje« 1.60 L, domači kufelčar 1.80 L, koleraba 1.20 L, rdeča pesa 1.50 L, stročji fižol 1.50 L, domači visoki fižol 3.50 L, rdeči korenček brez zelenjave 2.50 L, rumeno korenje brez zelenjave 1 L, zeljate glave 1 L, ohrovt 1.20 L, glavna solata 2 L, kumare 1.80 L, kilogram kumaric za vlaganje, in sicer srednje velikih kumaric, ki jih gre okrog 30 komadov na kilogram, 3 L, a cena majhnih kumaric, ki jih gre okrog 125 na en kg, je 8 L, velike dilne buče 0.50 L, majhne bučke (cukete) za polnjenje 3.50 L, čebula 1.30 L, česen 2.60 L, lušten grah 7 L, grah v stročju 3 L, mehka špinača 3 L, trda špinača 7 L, kislo zelje 3.50 L. Vse doslej navedene cene veljajo samo za kilogram. Liter listič ne sme veljati nad 1 L, liter suhih namiznih malin 4 L, a cena mokrih malin za vkuhanje je 4 L za 1 kg. Pazite torej pri nakupovanju na razliko, ker se suhe namizne maline prodajajo na liter po 4 L, a mokre maline za vkuhanje se prodajajo na kilogram po 4 L. Te cene so obvezne tako za prodajalke kakor za gospodinjce ter bo vsaka kaznovana, če bi prodajala ali tudi kupovala navedeno blago

po višjih cenah. Prepovedano je tudi vmešavanje v pogajanja za ceno, še prav posebno pa odpiranje blaga. Spet moramo opozoriti vse kupovalke na strogo naročilo tržnim organom, da morajo vsako gručo okrog prodajalke takoj postaviti v vrsto.

1 Uro pred justično palačo popravljajo. Na kamenitih postavkih sta postavljena dva železna stebra. Na eni strani je ura, ki kaže dnevni čas, na drugi strani pa ura, ki kaže dneve v mesecu. Zadnji čas je ura z dnevnim časom postala popolen invalid. Uprava justične palače se je sedaj odločila, da to uro, ki naj bi bila merodajna za vse stranke, imajo svoje posle na sodišču, do temelja popravi, preuredi in obnovi, da bo kazala točen čas.

1 Domače breskve na trgu. Kraji okoli Sostrega, Dobrunj in višje v hribih so znani po svojih lepih, dobro gojenih sadonosnikih. V soboto je prinesla na trg, ki je bil drugače izredno razgiban, neka kmetica prve domače breskve naprodaj. Bile so po 5 lir kg. Tudi v ponedeljek je bilo naprodaj nekaj breskev iz soteske okolice po gornji ceni. Naprodaj je bilo nekaj listič po 1.50 lir za liter, dalje borovnice po 2 litri liter in maline po 4 lire liter. Letos so prinesli iz litjskih hribov fantje in dekleta prav mnogo lepo dišečega lavendla ali trave — sivke po domače. Za šopek dišeče sivke so zahtevali 1 liro.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Dunajska cesta 43, mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4, in mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Iz Ribnice

Oznojena zemlja obeta srednje dobro leto.

Potnik, ki se pripelje z vlakom preko Grosuplja in Čušperka skozi Dobropolje proti Ribnici in Kočevju, se razveseli ob krasnem pogledu na nov svet in njegov pogled beži z vlakom preko rumenih žitnih njiv, ki se zlate v soncu, ter travnikov tja do Male gore s Sv. Ano in na temne smrekove gozdove na Veliki gori in na »okamenelce svate«. Ribniška dolina, lepa dolina, niena s trdom oznojena zemlja daje marljivemu našemu kmetu trdo skorjo kruha. Ko je dobra letina, še daje kruha, če le ni nesreče. Pred leti je toča oklestila v Dobropolju sadno drevje in ga močno poškodovala, tako da bo šele letos malo več sadja — jabolk. Pšenica in oves lepo kuzeta in bo še kruha. Ječmen so skoraj že povsod poželi. Krompirja bo dovolj, da bi le ne bilo odvečnega deževja in mokrote, da ne bi gnilo. To je za dolino najvažnejša hrana. Koruza bolj slabo kaže. Sadna letina lepo obeta. Posebno jabolane so bogato obložene: slabše bo s hruskami, katerim je škodoval zgodnji spomladanski mraz. Senena košina ni bila najboljša, bila je redka. Sedaj se pripravljamo že, da bomo kosili otavo, ki kaže boljše.

Zadnja pot Bohovega očeta. Na pokopališču pri Sv. Križu so pokopali v petek 73 letnega, daleč na okoli znanega Bohovega očeta iz Brež. Ob odprtem grobu je zapel moški zbor pod vodstvom g. Mohoriča Maksa žalostnik: »Človek, glej...« in »Blagor mu«. Pogrebne obrede je opravil g. Zajec. Pokojni je bil dober in skrben družinski oče. Dve hčerki sta usmiljenki, en sin pa marljiv pevec cerkvenega zbora. Svojcem izrekamo naše iskreno sožalje!

Sprejemi pri Komisariju na občini. Komisar g. dr. Saracini, ki je pred dnevi prevzel posle na občini, sprejema dnevno stranke med uradnimi urami od 10 do 12 dopoldne. Že prve dni se je g. Komisar zanimal za številne potrebe občinske potrebe, posebno pozornost pa bo posvetil socialnemu vprašanju lesnega in gozdnega delavstva, ki ga je v ribniškem okraju mnogo. Ker so naši okraji bogati po lesni industriji in je ta že zopet oživela, je upati, da bo g. Komisar s svojim vplivom mnogo pripomogel, da se bo lesna industrija pri nas še ojačala in da bo izvoz lesa v Italijo vedno večji.

Cesto proti železniški postaji nameravajo tlakovati s kockami. Pred kratkim so zato že merili cestišče. S tem bo Ribnica mnogo pridobila, ker bo tako odpravljeno blato, ki je na tej cesti ob vsakem deževju.

Tečaje za italijansčino vodijo v Gorenji vasi št. 31. Čč. šolske sestre. Interesenti naj se čimprej prijavijo.

Iz Trsta

Tržaških bogoslovcev je bilo ob koncu šolskega leta 1940-41 vsega skupaj 29. Največ (14) jih je bilo v prvem tečaju, najmanj (3) v četrtem. V duhovnika je bil posvečen dne 29. junija en sam, druga dva prideta pozneje na vrsto. Bogoslovci študirajo skoraj vsi v centralnem semenišču v Gorici, dva v Rimu, eden v Vidmu.

V malem semenišču v Kopru je bilo ob koncu šolskega leta 1940-41 vsega skupaj 136 notranjih gojencev: od teh 97 gimnazijcev in 39 licejcev (zadnji trije razredi srednjih šol). Pretežno večino ima vsako leto tržaška škofija, letos 94. Po jeziku so gojenci italijanskega, slovenskega in hrvaškega rodu. Živeli so vsi v slogi. Pouk je obiskovalo tudi nekaj eksternistov.

Iz Goriške pokrajine

Vipavska mladenka utonila v Rakitniškem jezeru. Rakitniško jezero na Pivki je v nedeljo 20. julija zahtevalo svojo žrtev. Skupina deklet se je čla tisto popoldne, tako nam poročajo, vozit s čolnom na Rakitniško jezero, ki radi nastalosti in periodičnosti svojega vodovja sliči znanemu Cerkniškemu jezeru. Nesreča je hotela, da se je pri tej popoldanski zabavi prevrnil čoln in je 18letna Črnigoveja Vida, doma iz Gradišča pri Vipavi, padla v vodo in reвно utonila. Uboga Vida je služila v Primcovi trgovini v Št. Petru na Pivki. Preden je šla na Pivko, je bila zaposlena v Stekarjevi trgovini v Ajdovščini. Pokopali so jo v torek 22. t. m. popoldne v šmihelskem pokopališču. Bila je dobra mladenka. Naj počiva v miru!

Njegov grob so našli. Viktor Pavšič, doma iz Zavrha, duhovnika Leuva, občina Kal na Kanal-skem se je kot 20 letnik udeležil vojnega pohoda v Severni Afriki. Pred dalje časom je bil proglašen za pogrešanega. Sedaj so njegovi tovariši pisali, da so na vojnem ozemlju obiskali njegov grob. Našli so ga pod nekim mostom ob veliki državni cesti. Nosi napis: Corporale Vittorio Pavšič. Mladi junak naj sniva v miru!

Z motornim kolesom se je nevarno ponesrečil. Na križišču državne ceste pred kolodvorom v Ajdovščini se je hudo ponesrečil lesni trgovec g. Janez Bajc z Višnji pri Podkraju. G. Bajc, ki se je z motornim kolesom peljal tam mimo, je tresel ekupaj z Ribijevo korijero, si je prihajala s postaje ter z zlomljeno nogo in drugimi poškodbami obležal v nezavesti na tleh. Prepeljali so ga v goriško bolnico; po izjavah zdravnikov je njegovo stanje nevarno. Delavnemu gospodarju in očetu mnogobrojne družine želimo skorajšnjega okrevanja!

Iz Gorenjske

Prvi osrednji matični urad v Kranju. Po naročilu okrajnega vodje je politični komisar za kranjski urad dr. Skalka odprl dne 18. julija Osrednji matični urad v Kranju, ki je obenem prvi tak urad v Veliki Nemčiji. Mesto Kranj so za sedež takega urada izbrali zaradi njegove osrednje lege. Uredila sta ga pa: študijski svetnik dr. Franz Koschier in dr. M. Gatterer s sodelovanjem prof. dr. J. Zontarja in gimn. ravnatelja v p. Fr. Korbarja. Višji štud. svetnik dr. Gatterer je ob tej priliki pozdravil navzočega političnega komisarja in druge goste ter na kratko označil nujno potrebo in važnost takega urada, ki bo v okviru nameravane raziskovalnice (Forschungsstelle) igral veliko vlogo. Politični komisar dr. Skalka, ki je zatem spregovoril tudi nekoliko besedi, je tudi naglašal, da se je izkazalo za potrebno, da se odvzamejo matrike posameznim župnijam in se dajo v varstvo in oskrbo vse rojstne poročne in mrtvaške knjige enemu samemu uradu. V teku dveh mesecev so zbrali vse župnijske knjige iz zasedenega ozemlja biv. Kranjske v Kranju. Skupno število vseh teh matičnih knjig znaša 2094 in sicer 878 rojstnih, 593 poročnih in 623 mrtvaških. Razen tega so spravili v Kranj še lepo število priročnih zapiskov, ki bodo služili kot dragoceni pripomočki. Posamezni kraj ni dovolj sledečo sliko: Kranj 503, Škofja Loka 482, Radovljica 465, Kamnik 462 in Litija 182 matičnih knjig. Najstarejše župnijske matrike so dobili v Mengšu, ki segajo nazaj do leta 1584. Večina župnijskih matrik ima najstarejše zapiske iz 17. stoletja, tako n. pr. Podbrezje iz leta 1560, Smlednik 1649, Tržič 1602, Loka 1613, Dob 1606, Kamnik 1622. Matrike so vodili v prejšnjih časih v latinskem jeziku, od 188. do 19. stoletja v nemškem, nato pa v slovenskem jeziku. Pri priključitvi teh krajev Reichu vodijo sedaj matrike stanovski uradi pri občinah. Rojstne, poročne in mrtvaške listine za čas pred 1. aprilom t. l. izdaja sedaj Osrednji matični urad v Kranju. Isti urad tudi potrjuje rodnostne (Ahnennpass).

Iz vojnega ujetništva se je vrnil tekstilni delavec Viktor Obet iz Besnice.

Koroška ljudska zveza je imela v zadnjem času večja zborovanja v Trzinu, Kovorju, Homcu, Radomlju in Dobu.

Lepota delac, organizacija, ki skrbi za snago, red in varnost v raznih obratih je pričela delovati tudi že na Bledu.

V Mengšu je mlinsko kolo zagrabilo šestletnega sinčka mlinarja Stopana ter ga zmečkalo. Nesrečni fantek je takoj podlegel zadobitnim poškodbam.

V Litiji zelo pospešujejo dela na cestah. Zaradi navijanja cen je kaznoval politični komisar v Kranju urarja Blaža Rangusa z denarno globo 1000 RM in z zapornim trgovino za 14 dni.

Nemški jezikovni tečajji so pričeli v vseh krajih zasedenega ozemlja.

V Zgornjem Tuhinju so imeli v šoli prvo filmsko predstavo, na kateri so občinstvu prikazali najvažnejše tedenske dogodke.

Večja skupina gorenjskih delavcev je odšla na delo na Koroško.

Mišek POŠTNI PILOT

X.

Pajčevina.

Mišek se je pripravljaj na svoj prvi poštni poet.

»Ali si pripravljen, Mišek?« ga je vprašal general Kihovec.

»Pripravljen!«

»Na svidenje in srečno! Spominjaj se, da je pošto treba raznašati ob vseh prilikah,« so bile še zadnje besede generala.

»Ne bom pozabil, gospod general,« je odgovoril Mišek. In obrnivši se k Suhcu, je še povzel:

»Na svidenje, dragi moj prijatelj! Žal mi je, ker ne greš z menoj!«

»Bodi prepričan, da nočem umreti! Je za hrblji stari Suhec, medtem ko je poganjal motor.«

Mišek je bil neznansko zadovoljen, ko se je dvignil v ozračje s svojo prvo pošto.

»Kakšen krasen dan! si je dejal. En sam oblak je na nebesu, a je presneto črn. Najbolje bo, da proderem kar skozi.«

KULTURNI OBZORNIK

Baletni večer Irene in Maksa Kirbosa

Ponovno sta priredila svoj plesni večer v opernem gledališču gg. Irene in Maks Kirbos v soboto, 26. t. m. Prireditelje je privabila z ozirom na globoko poletni čas in morečo soparnost sorazmerno lepo število občinstva. Tega večera se je udeležil tudi Ekse. Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino g. Emilio Grazioli.

Prvi del programa je obsegal štiri plesne točke: »Les sylphides« na Chopinovo glasbo ter po koreografiji M. Fokina; na C. M. von Webrovo glasbo, v koreografiji M. Fokina, po avtorju T. Gautierju sta plesalca podala v prav lepem plesu »Spectre de la rose«. Sam g. Maks Kirbos je izvedel »L'après-midi d'un faune« na C. Debussyjevo glasbo, v koreografiji W. Nižinskija po avtorju S. Mallarméju. Straussov poznani valček »Na lepi modri Donavi« je koreografiral g. Kirbos, avtor L. Massine. Tudi to zadnjo točko prvega dela sta izvedla v isti preciznosti in lepoti kakor ostale. Drugi del programa je vseboval »Valse piquante«, o katerem sem že svojetasno povedal, da na oder Opere ne spada, prej v zabavišče. Preveč močna ni tudi »La danse de la gipsy« na Saint-Saensovo glasbo in v koreografiji M. Kirbosa. Izvajala jo je ga. Irene sama. »Nogomet« na J. Barrejevo glasbo, v koreografiji M. Kirbosa, po avtorju Messergerju je izvedel g. Maks Kirbos sam, v lepem plesu, tehnično dovršenem. Isto velja tudi za vse ostale točke. Kot dvojica pa sta bila po izrazu, po tehnični popolnosti, po lepoti gibov in po medsebojni skladnosti najboljše v »Spectre de la rose« in v valčku »Na lepi modri Donavi«. Kot zadnja točka programa je bil Sibelijsov »Valse triste«, v koreografiji M. Kirbosa, po avtorju G. Gue.

Plesni večer dvojice Kirbos je tudi to pot uspel. Letošnje plesne prireditve v opernem gledališču so vzbudile veliko zanimanje občinstva, kakršnega mayskateri ne bi pričakoval v toliki meri. To je znak, da občinstvo zna ceniti vsako dobro pripravljeno delo. Morda je prav neka tiha medsebojna tekma v delu domačih plesalcev v zadnjem času dvignila plesno produkcijo in reprodukcijo in s tem vzbudila tudi pri občinstvu živo zanimanje. Zato bomo tudi Kirbosovim hvaležni za njihove nadaljnje nastope in nove programe. — Pri klavirju je plesalca spremljal dirig. prof. dr. Danilo Svara dobro. sil.

Mednarodna filmska razstava. Dne 30. avgusta t. l. bodo v Benetkah odprli mednarodno filmsko razstavo, ki bo trajala 14 dni. Razen Italije, Japonske in Nemčije bo na razstavi udeležbenih mnogo drugih evropskih držav in bo tako predstavljala ta razstava zbirko najboljših filmskih del nove Evrope.

Katalog neznanih skladb. Kustos Donizettijevega muzeja (Muzeo Donizettiano) v Fergamu, ki je rojstno mesto Donizettija, je Guido Zavedini, izdal te dni katalog, ki je v njem 616 skladb Donizettija, ki so bile razporejene po raznih državnih in zasebnih zbirkah v Bergamu, Rimu, Bologni, Milanu, Neaplju, Parizu in Dunaju. Od tega števila je bilo 175 skladb že objavljenih, a 441 skladb je še eploh neznanih. Zato je ta katalog lepa zbirka umetniške vrednosti. Tiskani je v Bergamu v založbi zavoda za grafično umetnost (Istituto Italiano d'Arti Grafiche).

Zanimiva skladba hrvatske himne. Ko je bila v Zagrebu rimska opera, je pred začetkom prdstave zaigral orkester hrvatsko himno »Lepa naša domovina«. Instrumentacija te himne je bila jako zanimiva, vsa sveža in polna razmaha. Drugi dan, ko je Poglavinik sprejel vse člane rimske opere, je glasbenik, maestro Panunzi, izročil Poglaviniku patituro te instrumentacije hrvatske himne, ki jo je bil zložil za to posebno priliko. Maestro Panunzi je sprejel toplo zahvalo Poglavinika za to lepo darilo.

Petko Stajnov, novi bolgarski akademik. Nedavno je bil veliki bolgarski skladatelj Petko Stajnov izvoljen za člana bolgarske Akademije znanosti in umetnosti. Stajnov zavzema v bolgarski glasbi važno mesto.

Dve francoski obletnici: 200 letnica rojstva kiparja Houdona in 100 letnica rojstva slikarja Renoira. Francoska se letos spominja dveh svojih velikih sinov. Preteklo je 200 let, odkar se je L. 1741. rodil njen slavni kipar Jean-Antoine Houdon, ki je umrl L. 1828. Houdon je ustvarjal ne glede na okus svojega časa in je klesal iz kamna kipe in sohe, ki nam zdaj bolj jasno kot druge priče govorijo o njihovih značajih in dušah. Izpod površine njih zaprašenih obrazov se nam iskri njihov notranji obraz. Houdon je v francoskem kiparstvu osamljen genij, ki je bil prav tako velik dušeslovec, kot je monumentalni kipar.

Sto let pa je minilo, odkar je bil prišel na svet veliki francoski slikar Auguste Renoir (1841—1919). Renoir je gledal svet krog sebe odprtih, vedrih oči in je iskal le zunanji svet, kjer si je našel največje zadovoljstvo. Zato niti ena njegovih slik ni otožna. Do konca svojega življenja je ostal Renoir vever in vese življenja. Njegov optimizem, ki mu je ostal zvest do smrti, je povsod in vsem pri srcu, saj je sad umetničkovega iskrenega srca.

Italijanski vojaki na poti na vzhodno bojišče

Bivši madžarski komunistični prevratnik Bela Kun ujet

Madžarsko časopisje poroča, da se je uporim Ukrajincem posrečilo ujeti tudi znanega madžarskega komunističnega prevratnika iz l. 1919 — Bela Kuna, ki ga je kominterna poslala »miriti« ukrajinsko ljudstvo. Z letalom, s katerim je hotel pobegniti, je baje moral zaslon pristati in je tako prišel v roke Ukrajincem in nemškim četam.

Bela Kun se v svoji mladosti ni imenoval s sedanjim imenom, temveč Aron Kohn. Rodil se je leta 1884 na Sedmograškem, kjer je bil njegov oče Samuel vodja matičnega urada. Pozneje se je družina pomadžarila in je tako dobil prejšnji Aron Kohn ime Bela Kun. Po prihodu v Budimpešto se je Bela Kun pridružil takoj socialnim demokratom. V svetovni vojni se je na ruskem bojišču dal ujeti ter se je po izbruhu komunistične revolucije pridružil komunistom. Zaradi znanja ruščine je prišel kmalu v zunanje-politični urad v Kremlju, kjer je prevajal komunistično literaturo v madžarsčino. Po zrušenju avstro-ogrske monarhije ga je kominterna poslala s pol milijona rublji na Madžarsko z nalogo, da zrevolucionira madžarsko delavstvo. V Budimpešto je prišel s ponarejenim potnim listom, ki je glasil na ime dr. Evgena Ebestvena, armadnega zdravnika. Leta 1919 je najprej v Budimpešti organiziral napad na uredništvo social-demokratskega glasila »Nep-szava«. Pri spopadu s policijo je padlo 7 demonstrantov, več jih je pa bilo ranjenih. Madžarska vlada je takoj uvidela nevarnost, ki ji je prišla pretili od komunistov, ter je nekaj ur nato zaprla vse člane komunističnega vodstva. Med njimi je bil tudi Bela Kun. Na policiji so ga do nezvesti pretepli. To okolnost je Bela Kun spretno izkoristil ter je pri Caroljevi vladi dosegel, da je smatrala njega in njegove tovariše za politične kaznjence in so kot taki uživali precejšnjo svobodo. Policijski zapor je tako postal osrednji urad za komunistično propagando. In ko je koncem marca 1919 antanta izročila Madžarski 24 urni ultimatum zaradi določitve nevttralne demarkacijske črte in so zaradi tega nastali na Madžarskem politični nemiri, je prišla k Beli Kunu v zapor deputacija social-demokratov in ga prosila za pristaneč za združitve social-demokratske in komunistične stranke. Naslednji dan, t. i. 21. marca, so prišli že čisto novi dogodki. Caroljeva vlada je odstopila, istočasno je pa izpustila iz zapore v predsedništvo vlade in zasedel mizo prejšnjega predsednika vlade Carolvja, ki je bil medtem pobegnil. Tako je Bela Kun prevzel diktaturo »proletariata«, s katero je komaj v štiri in pol meseca strmoglavil Madžarsko v propad ter se je potem zadušila v lastni krvi. Za časa njegove tiranije je bilo na Madžarskem pobitih 590 nedolžnih ljudi. Ko so se 1. avgusta romunske čete že bližale Budimpešti in so že pričeli nastopati tudi oddelki druge madžarske vlade, ki je imela svoj sedež v Segedinu, je Bela Kun s svojimi sedmimi tovariši pobegnil na Dunaj, kar mu je omogočil socialist dr. Otto Bauer, ki je bil tedaj državni tajnik. V Avstriji je bil eno leto interniran, nato je pa z vlakom Rdečega križa odpoval v Sovjetsko Rusijo, slali na Krim, likvidiral ta upor. Po podatkih tretje internacionale Zinovjev-Apfelbaum pozdravil kot zmagovalca. Njegova zvezda na Sovjetski Rusiji ni dolgo bleščala ter so ga kmalu razkrinkali kot navadnega pustolovca. Sovjetskim mogotcem se je pa leta 1922 zopet prikupil s morjem krvi nedolžnih ljudi, ki jih

je pobijal po Rusiji. Tedaj so se namreč na Krimu pričeli javljati uporniški pokreti proti komunistom. Nekdo v Kremlju se je spomnil madžarskega pustolovca, ki so ga res takoj poslali na Krim likvidirati ta upor. Po podatkih Rdečega križa je tedaj dal Bela Kun postreliti v Simferopolu 12.000 ljudi, nad 10.000 v Sebastopolu, 6000 v Kerču, nad 5000 v Jalti, v mestni bolnišnici v Alupki 272 bolnikov. Število Kunovih žrtev cenijo na 60.000—80.000. Kot »zmagovalca« se je nato Bela Kun vrnil v Moskvo, kjer je za svoje »krvavo« delo prejel kot nagrado odlikovanje rdeče zastave. Pozneje se je večkrat pojavljal pod raznimi imeni v raznih evropskih mestih, kjer je pripravljati štrajke in upore. Tako med drugimi tudi v Berlinu, kakor tudi na Dunaju, kjer so ga slučajno odkrili in ga kaznovali samo zaradi napačne prijave, ker ga madžarski vladi niso hoteli izročiti. Dunajski socialisti so ga zopet lepo vrnili v Moskvo. Zadnje Kunovo delo je bilo boljševiziranje Katalonije, kamor je prišel leta 1936. Takoj po svojem prihodu je ustanovil »Center za borbo proti razrednim sovražnikom«. Vodstvo organizacije je bilo v njegovih rokah. Iz Španije ga je pozneje kominterna odpoklicala v Moskvo, kjer je izginil in se je pojavil zopet v zadnjem času v Ukrajini, kjer ga je doletela zaslužena kazen.

Iz Spodnje Štajerske

Pod okriljem materske službe bodo v Mariboru v najkrajšem času odprli posebno šolo za matere, v kateri bodo matere in dekleta dobile vse potrebne nasvete in pouk za negovanje in vzgajanje otrok. Slične šole bodo po napovedih nemškega tiska odprli tudi še v drugih spodnještajerskih mestih.

Spodnja Štajerska v Dunajskem radiu. Dunajska radioodpadna postaja je sklenila posvetiti več svojih oddaj tudi Spodnji Štajerski. Prvi spodnještajerski program je bil 26. t. m. ter se je nanašal na splavarstvo po Dravi. Naslednji program je bil 28. julija ter je govoril našteval vse zanimivosti mariborskega muzeja, tretji program dne 30. t. m. bo obravnaval delovanje organizacije za ljudsko blaginjo na Spodnjem Štajerskem, dne 1. avgusta je pa na sporedu poročilo o zgodovini in delovanju mariborskega gledališča.

Pomočnice za spravljanje žetve, otroške vrtee in šole tudi v Dravski dolini. Med drugim so prišle tudi v Marenberg in v druge večje pohorske kraje. Pred nekaj dnevi so priredile na šolskem vrtu v Vuhredu vaški popoldan za šolsko mladino in odrasle. Na sporedu so bili krajši veseli gledališki komadi, pevske točke in jodlanje. Pri Sv. Antonu so z otroci organizirale otroško zabavo, v Marenbergu pa vaški večer za odrasle.

Zaradi navijanja een je policijski ravnatelj v Mariboru kaznoval mesarja Franca Mohorka na 14 dni zapore in denarno globo 200 RM. Razen tega mu je oblast za vedno odvzela tudi obrtno dovoljenje.

Spominska slovesnost za padlimi nacional-socialisti v Vzhodni Marki in na Štajerskem. Prejšnji petek so bile v vseh večjih štajerskih mestih spominske slovesnosti za vse padle nacional-socialiste pri uporu dne 25. julija 1934. l. Glavna

slavnost je bila v Gradcu ter je na njej govoril tudi pokrajinski vodja in šef civilne uprave za Spodnje Štajersko dr. Überreither, ki je nekaterim najbolj vnetim in delavnim članom stranko izročil tudi strankina odlikovanja.

Spominsko plosče pesnika Otokarja Kernstocka, ki je tudi vsa prejšnja leta lahko visela na njegovi rojstni hiši, so sedaj olepšali ter nanovo pozlatili črke.

Zveza žena v Štaj. dom. zvezi je pred dnevi organizirala v Celju dva tečaja z desetimi dvojnimi urami za nego dojenčkov. Na tečaju, ki ga je obiskovalo 60 žena in deklet, je imela strokovno predavanje sestra Roza Muchitsch. Prav tako sta bila pred kratkim tudi v Ptuj dva tečaja za zdravstveno službo, na katerih je ista sestra predavala o negovanju bolnikov v domači oskrbi.

Trbovlje imajo novega župana. Pred kratkim so v Trbovljah slovesno upeljali v službo novega trboveljskega župana dr. Seppa Moderja. Ob tej priliki se je politični komisar dr. Frohner zahvalil prejšnjemu županu Mag. Francu Peharcu za njegovo vestno službovanje na občini. Pehare je bil po izjavi polit. komisarja v prejšnjih letih edini klicar za Veliko Nemčijo v teh krajih.

Pri Sp. Počehovi sta se na križišču državne ceste in ceste, ki vodi proti Sv. Kunigundi, zadela s kolesi gospodar Jurij Lah in vinčar Konrad Marko. Pri trčenju sta oba zadobila težje poškodbe.

Iz Hrvatske

Preosnova hrvatskih drž. gledališč. Prosvetni minister dr. Budak je imel zadnje čase več sestankov z vsemi intendantmi hrvatskih državnih gledališč. Po njegovem naročilu se morajo do prihodnje sezone vsa hrvatska gledališča temeljito preosnovati, da bo njihovo delovanje v skladu z novo nastalim položajem. V to svrhu bo ustanovljena posebna nadzornitvena, ki bo imela široka pooblastila ter bo vrhovna instanca za vsa hrvatska gledališča.

Na zadnjem ustaškem zborovanju v Omišu je pravosodni minister dr. Puk poudarjal, da v Evropi ne veljajo več načela kapitalistično-liberalnega sistema in načela francoske revolucije, ki so vsakemu posamezniku dovoljevala nezakazano brskanje po vseh področjih. Poedinec ima pravice, ki izhajajo posredno, potem narodne zajednice, sam po sebi pa ni nosilec te pravice. Tako je v Evropi in tako bo tudi na Hrvatskem, ker bi bilo nespametno urejevati Hrvatsko drugače, kakor je pa urejena Evropa. Zato ima posameznik na Hrvatskem popolno svobodo na političnem in gospodarskem polju samo v toliko, v kolikor to dopušča interesi hrvatske narodne skupnosti. Kdor tega ne bo mogel razumeti in tako delati, za takega na Hrvatskem ne bo mesta. Med take ljudi minister dr. Puk na prvem mestu našteva žide, takoj za njimi pa Srbe, za katere pravi, da zgodovinsko niso nobeni pravi Srbi, temveč tkzv. Vlahi, t. j. mešanica raznih balkanskih narodov, ki je prevzela pravoslavno vero in se s tem oprijela tudi nacionalnega srbstva.

Zagrebska mestna občina je prejšnji sokolski organizaciji odvzela vsa stavbna zemljišča, ki so jih sokoli dobili od raznih prejšnjih občinskih uprav. Vsa zemljišča so ocenjena na 15 milijonov dinarjev.

»Novi Liste« v Zagrebu poroča, da žetniki v planini Nenkovac niso prizanesli niti otrokom, ki so gonili v planino na pašo svoje ovce ter so jih zvezali in vrgli v 10 m globok prepad, odkoder jih je nekaj dni nato rešila ustaška patrola.

Poročanje sarajevske mestne občine za devet mesecev znaša 43.889.027 dinarjev. Zaradi konvertiranja starih dolgov bo tudi Sarajevo najelo posojilo v znesku 40 milijonov dinarjev.

Iz Belgrada

Načrt javnih del v Srbiji. Komisar v bivšem gradbenem ministrstvu inž. Josifović je imel zadnje dni razgovor s časnikarji o načrtu javnih del v Srbiji. V svoji izjavi časnikarjem je komisar zelo poudarjal težavni pogoji položaj, v katerem se je predvsem znašlo njegovo delovno področje. Nemške okupacijske oblasti so pa po njegovi izjavi pokazale popolno razumevanje za izvajanje javnih del ter so odobrile tudi potrebne kredite, ki so predvideni na dve milijardi (100 milijonov RM). Načrt za izvajanje javnih del predvideva predvsem graditev cest, razne melioracije, zidanje javnih splotij in namakalnih in odvajalnih naprav. Na ta način misli komisar za gradbe rešiti vprašanje brezposelnosti in številnih priseljencev, ki prihajajo v Srbijo od vseh strani.

Komisar za socialno politiko in ljudsko zdravje dr. Ivanič je na svojem zadnjem zborovanju na Ubu poudarjal, da trenutno stanje ljudskega zdravja na srbskem ozemlju prav nič ne zaostaja za stanjem, ki je bilo pred vojno ter vesti o raznih nalezljivih boleznih ne odgovarjajo resnič.

Upravnik mesta Belgrada Dragiša Jovanović je v emisli navodil vojaškega poveljnika polkovnika von Kaisenberg docela preosnoval belgrajsko policijo, tako, da bo popolnoma odgovarjala svojim sedanjim nalogam. Policija je oborožena tudi s puškami. Prometni stražniki so ostali še nadalje isti ter se sedaj pridno oče nemščine.

Trst v vročih julijskih dneh

Trst, v juliju.

Že dober teden leži nad Trstom vročina. Neznosno pripeka sonce od jutra do večera, ne bo je vedno jasno. Ozračje je skoraj mirno, tu in tam popihlja veter, pa samo toliko, da nekoliko razmaja sparijen, zgošč zrak, da potem vročino še huje občutiš. Le tik ob morju in na vrhovih gričev, ki obdajajo mesto, je nekoliko boljše. Proti večeru se ozračje sicer nekoliko ohladi, toda vročina še ne poneha. Kamenje, s katerim je pretežni del mestnih ulic tlakovan, se čez dan segreje in oddaja zvečer toploto, kakor kmečka peč. Če se nasloniš zvečer na okno, kar čutiš, kako izpuhteva in izžareva vročina od spodaj navzgor.

Julij je v Trstu vsako leto najbolj vroč mesec. Zato tedaj gre iz mesta — na dopust vsak, kdor le more. Ostali pa si pomagamo, kakor vemo in znamo. Veliko je receptov, kako se vročine obraniš. Predvsem je prva skrb vsakogar, da si ohrani hladno stanovanje. Zjutraj, čim se pokaže sonce, se zapirajo povsod na vseh hišah okna in spuščajo zavese. V stanovanjih traja smrak do večera. Nekateri so res pravi mojstri v ustvarjanju lahkega prepiha v sobah, drugi spet pripravljajo hermetično zapiranje oken. Poskusiš to, poskusiš oni recept, učinek pa je vedno isti: če imaš stanovanje proti jugu, proti soncu, ti ne pomaga nobeno zapiranje oken, noben prepih, sonce ti pač razžari stene in vročina skozi kamen in opeko udarja v notranjost.

Mestno življenje se v juliju docela izpremeni. V opoldanskih urah so prej tako živahne ulice skoraj prazne. Vsak, ki ima opravke, hiti,

da jih čimprej konča. Vs isi izbiramo senčno stran ulice. Prometni stražniki, v elegantnih belih platnenih uniformah, s tropskimi čeladami in temnimi očali, vztrajajo na soncu. S temnimi očali si na ulici skoraj vsakdo ščiti oči. Dobiš jih povsod, skoraj v vsaki trgovini, na trgu, pri uličnem prodajalcu. Čudovite oblike teh očal so prišle zlasti za ženski svet v modo. Včasih tako velike, da zastrejo ves obraz.

Moški svet je v Trstu konservativen glede obleke. Kljub najhujši vročini so na ulici vedno brezhibno oblečeni: klobuk, kravato, suknjič, veliko jih nosi celo telovnik. Tistega, ki se pojavi na cesti brez kravate, gleda vse po strani. Tako nemarno se oblačijo le tuji, ki bi hodili v takih pasijih dneh kar brez suknjiča in pa v kratkih hlačah, pravi Tržičani pa tega ne delamo, ker vemo, kaj je dostojnost.

Kopaljšča so sedaj rekordno obiskana. Da-leč proč iz mesta, v Barkovljah, se lahko kopaš brez vstopnine, drugod pa moraš plačati vstopnino najmanj 3 lire.

Tudi ljudje se v vročini izpremenijo. Tržaška živahnost in razigranost izgine, vsi ljudje šele zvečer ožive, privro iz senčnega zavetja na prosto, izprehajajo se napolnijo, vse hiti k morju ter s polnimi pljuči diha osvežujoče vetrove, ki so se nad vodno gladino navzeli hlada in pa mokrote. Zvečer se začno obiski, ljudje hite v lokale — kavarne in bari postavijo svoje mize skoraj do sredine cest in mesto ostane živo, razgibano; do poznih nočnih ur odmevajo po ulicah koraki sprehajalcev, vesela pesem in smeh mladine. Kljub strogi zatemnitvi se razvija to življenje v zavetju hladnih noči skoraj do jutra.

Rim: Pogreb italijanskega letalskega prvaka Arturja Ferrarina.

30

Izvirna povest

Tine pa jih to pot ni pogledal kakor običajno. Počasi in z neko nerazumljivo važnostjo na obrazu je slekel belo rokavico z desnice in jo položil v čepico. Prekrižal je roke pred seboj, v

Metka je bila tako nemirna, da bi ne mogla odpeti drugega sola, če bi ga pri tej maši zahteval organist. To jo je začelo skrbeti: Morda

Metka je pobegnila domov. Tak si torej, Tine: Metki hladni pogled. Vidi toplega in prilaznega na-

Pa skrije zadrego in se zbere, hoče Metka pobrati knjigo. Pa je Tine hitrejši.

Vin. K žrelu, ki ga je meteor pri svojem padcu izkopal v zemljo, se je zbralo in se še zbira mnogo ljudi, posebno pa tozadevni znanstveniki.

V tej pokrajini Arizone je padlo že mnogo drugih meteorov, med njimi je eden tehtal 30 tisoč ton in ta je pač največji in najtežji, kar jih je sploh na svetu. Zvezdoslovci so polni dela v proučevanju teh nebesnih teles, ki vsakotero od njih vsebuje svojo skrivnost iz sveta, ki ga navzlic visoki stopnji tozadevne vede, še tako malo poznamo.

km

Roman.

počenjali na dan umora. Ali me prav razumete, Masters? Kaj da so počeli prav ves ta dan, to bi rad zvedel. Od ranega jutra pa prav do enajstih ponoči. Rad bi da povešete vse uskršnje, ne bodi

masters? Kaj da so počeli, kaj so zvedeli. Od ranega jutra. Noči. Rad bi, da pozvedate tako neznatne malenkosti.